

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Negyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: **Dr. MARA JENŐ**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilityeva (Zápolya) ut. a 1. Telefonszám 21

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1921.

I. évfolyam, 73. szám.

Szerda, április 6.

Ötven év

egyre szürkülő kődéből az emlékezés szárnyán előröppen egy régi dátum, megfakult irások figyelmeztetik az újságcsinálót, hogy ez a lap ma: ötven éves. Két nemzedék lépett le a játékszínről azóta, hogy egy divatos és elegáns pesti író Beeskerekre száműzve önmagát, e falusi magányában megindította a Torontált. Akkor még sokkal inkább a kultúra bő sugárzását jelentette a nyomtatott betű, mely a vasut és a téviro hijján szűkölködő önmagába fulladt vidéken igen gyéren termett. A szive vérevel, a lelke minden melegével táplálta szerény kis lapját a vidéki szerkesztő, de már akkor is ideálok szíromhullása, keserűség, csalódás és küzdelem volt a bérök a tollal hadakozó, tollal építeni akaró embereknek...

Ötven év alatt megnőtt, megszépült, fiatalabbá vált ez a város és ez a vármegye, levetette szerény gyermekruháit, az élet eleven ereje a lihegve szaladó fejlődés messzi tájakra, új lehetőségek felé visz bennünket, a siető évek, a kultúra lüktetése mindenütt kiértékelt ma már a vidék egykori átkos meddőségét. Ebben a megtermékenyülésben nem csekély része volt a Torontálnak, mely ha eleinte szerényebb számszámokkal is, de mindvégig biztos tudattal és nem lankadó erővel hordta, rakosgatta a téglákat az új, szebb, emberibb élet gyönyörű színeivel megálmodott, de nagyon lassan épülő palotájához.

A Torontál születésének ötvenedik évfordulóján megilletődéssel és hálás szeretettel gondolunk azokra, akik egy félszázad alatt annyi hittel és lelkesedéssel adták oda e kulturmunkához a lelkük és a szívük legszébb kincseit. Legnagyobb részük esendesen porlad már odalent, ahol a nagy harcok, a nagy lángolások, a nagy szerelmek és nagy keserűségek után egyszer majd mindnyájan találkozunk. Az új határkőnél, az új, a második félszázad kezdetén elmélázva tekintünk vissza a múltba, hogy elbucsuzzunk egy kedves, drága, felejthetetlen korszaktól. Ugy érezzük azonban, hogy nem nyom bennünket az évek sulya és hogy fiatalabbak és munkabiróbbak vagyunk mint valaha.

G.

Károly király nem megy többé Pranginsba.

Budapest, ápr. 4.

A pártok tegnap este bizalmas megbeszélésen tanácskoztak a helyzet legújabb eseményeiről.

A kisgazda-pártban Nagyatádi Szabó István és Tomesányi Vilmos miniszterek tájékoztatták a képviselőket arról, hogy milyen stadiumban van a kormány akciója. A hangulatból megállapítható, hogy a pártban némi pesszimizmussal ítélik meg

„A miniszterelnök teljes energiával vezeti a nagy munkát, amely Károly ittartózkodásából a kormányra hárul. Mindenki nyugodt lehet, a miniszterelnök teljesíti kötelességét. Az intézkedések gyors végrehajtását megnehezíti az a körülmény, hogy még mindig nincs megállapítva az utvonal, amelyen IV. Károly elhagyja az országot.”

A „Giornale d'Italia” szerint a magyar kormány itteni diplomáciai képviselője utján teljesen megnyugtató kijelentést tett gróf Sforza külügyminiszter előtt, de a teljes megnyugvás csak akkor fog beállani, ha Károly király elhagyja Magyarországot területét.

A félhivatalos sajtó dícséri a magyar kormány határozott magatartását, amellyel megvédte az ország érdekeit. Ez a lojális magatartás megszilárdítja Magyarországot helyzetét és érdekességé teszi az európai államok támogatására.

Wien, ápr. 4.

A keresztényszocialista-párt a magyarországi eseményekkel kapcsolatban revidálja a politikáját, úgy látszik szakítani fog a legitimizmussal, erre vall legálább is az, hogy a párt utasította sajtóorgánumát a „Reichspost”-ot, hogy szüntesse be a Habsburgok melletti agitációt.

Wien, ápr. 4.

Ententekörökben számolnak vele, hogy Károly rövidesen Svájcba tér vissza. Illetékes helyen megcáfolják azt a hírt, mintha Svájc ellenézné a Király visszatérését. Károly nem sértette meg a menedékjogot, mert Svájc annakidején minden föltételt nélkül fogadta be IV. Károlyt. Az entente és Svájc között megtörtént a megállapodás, hogy Károly visszatérésének technikai részét rendezni kell.

Budapest, ápr. 4.

A magyar nemzetgyűlés holnap foglalkozik a szombathelyi eseményekkel.

Károly király két angol katonatiszt és egy katonai osztag kísérete mellett fog Szombathelyről valószínűleg még a mai nap folyamán elutazni. Bécsen át éjjel megy a király vonata és ezen idő alatt az összes bécsi pályaudvarokat lezárják.

a helyzetet. Ez a hangulat csak az elhangzott hivatalos megnyugtató nyilatkozatok után javult.

Teleki miniszterelnök állandó érintkezésben volt Szombathelyvel, ahonnan Grätz külügyminiszter és Kanitz külügyi osztályfőnök tették jelentéseket. Este miniszteri tanácskozás volt.

Nagyatádi Szabó miniszter újságírók előtt a következőket mondotta:

Róma, ápr. 4.

A „Giornale d'Italia” szerint a magyar kormány itteni diplomáciai képviselője utján teljesen megnyugtató kijelentést tett gróf Sforza külügyminiszter előtt, de a teljes megnyugvás csak akkor fog beállani, ha Károly király elhagyja Magyarországot területét.

A félhivatalos sajtó dícséri a magyar kormány határozott magatartását, amellyel megvédte az ország érdekeit. Ez a lojális magatartás megszilárdítja Magyarországot helyzetét és érdekességé teszi az európai államok támogatására.

Beograd, ápr. 4.

Tegnap délelőtt Sándor régens elnöklete alatt minisztertanács volt, amelyen Pasity miniszterelnök részletes jelentést tett a szövetséges kormányok akciójáról Károly exkirálynak a magyar trónra való visszatéréséről. Pasity felolvasta az összes jegyzékeket, melyeket a szerb külügyminisztérium a szövetséges kormányoknak küldött, Pasity végül kijelentette, hogy ezen kérdést kielégítően elintéztnek lehet tekinteni, mert valószínű, hogy Károly király a szövetséges tisztek és katonaság kísérete mellett még a mai nap folyamán elhagyja Magyarországot. A minisztertanács ezután elhatározta, hogy azonnal megkezdje a Magyarországgal kötött szerződés foganatosítását.

Wien, ápr. 4.

Lozina kanton tanácsa kijelentette, hogy Károly királyt nem fogadja vissza többé Pranginsba. A király újabb értesülések szerint Spanyolországban fog letelepedni.

Wien, ápr. 4.

Károly király két angol katonatiszt és egy katonai osztag kísérete mellett fog Szombathelyről valószínűleg még a mai nap folyamán elutazni. Bécsen át éjjel megy a király vonata és ezen idő alatt az összes bécsi pályaudvarokat lezárják.

Életbelép az új vámtarifa.

Beograd, ápril. 3.

Az új vámtarifa néhány nap múlva valószínűleg életbelép. A rendelet az amennyomdában van már nyomás alatt és a kormány úgy tervezi, hogy megjelenése után azonnal életbeléptetik.

Az új vámtarifa — mint azt már megírtuk — mindazon cikkekre és árukra nézve, melyek az S. H. S. állam területén készítettnek, meglehetősen vámemelést tartalmaz. Régebbi rendelkezések még ha uton is vannak már, amennyiben a határt még át nem lépték, szintén az új vámtarifa alá esnek.

Az új vámtarifa a kormány eredeti tervezete és a tárgyaló bizottság javaslatai közötti kompromisszum eredménye.

A dunai hajópark felosztása.

A Torontál tudósítójának távirata.

Budapest, ápril. 2.

Hines, a volt osztrák-magyar monarchia hajóparkjának felosztására kiküldött teljhatalma amerikai döntőbíró kijelentette, hogy az amerikai döntőbírósnak három hét múlva Párisban tartandó konferenciáján beszámol a dunai kereskedelmi hajóparkról és javaslatot terjeszt elő, hogy a felosztás az 1911. évi forgalom alapján történjék.

Katholikus püspökséget létesítenek a Vajdaságban.

Beograd, ápr. 4.

A szerb kormány és a vatikán között komoly tárgyalások folynak egy katolikus püspökségnek a Vajdaságban leendő felállításáról. A szentszék egyelőre egy vikáriust fog kiküldeni, aki az új püspökség ügyeit vezetni fogja. A vikárius mellett a kormány részéről két delegátus fog működni.

A bolgár belügyminiszter Budapesten.

Budapest, ápril. 2.

Dimítrov bolgár belügyminiszter ideérkezett és aktuális gazdasági kérdésekről tárgyal a magyar kormány megbizottaival.

Vád alá helyezték a volt bolgár kormányt.

Szófia, ápril. 2.

A Radoszláv-kormányt Bulgáriának a világháborúban való részvétele miatt vád alá helyezték.

Az alkotmány-bizottság ülése.

Beograd, ápr. 4.

Az alkotmány-bizottság mai ülésén folytatták az átmeneti intézkedésekről szóló vitát. Foglalkoztak a bíróságok elhelyezésének kérdésével is. Ezek szerint a felelősségi bíróság Beogradban lesz, egyik osztálya pedig Novisadban. A héttagú bírósági elnökség a legfelsőbb bíróság pedig Serajevóban. A bizottság holnap délelőtt folytatja az ülést, amelyen fe fogják fejezni az átmeneti intézkedésekről szóló vitát.

Uj népszámlálás a Bácskában.

Beograd, ápr. 4.

A jövő hét folyamán a Bácskában új népszámlálást fognak elrendelni, minthogy a megejtett népszámlálás eredménye nem mutatkozott megbízhatónak.

A népszövetség békét akar

Páris, ápril. 2.

A népszövetség pénzügyi bizottsága kezdeményező lépéseket tesz, hogy Ausztria és az utódállamok között a politikai és a gazdasági viszony megjavuljon.

A magyar politika.

Budapest, ápril. 2.

Battlik József a nemzetgyűlés alelnöke a kisgazdapárt értekezletén kijelentette, hogy mielőtt a kormány elvégezte azokat a kötelezettségeit, amelyek teljesítésére a nemzetgyűlés pénteken utasította s mielőtt a veszedelem elmúlt az ország fölől, követelni fogja a politikai felősség megállapítását és a konzekvenciák levonását. A nemzetgyűlés szerdai ülésén nem lesz érdemleges tanácskozás, csak a következő ülés napirendjét állapítják meg s aznkivül interpellációk lesznek.

Palesztina ujjaépítéséért. A zsidó nemzeti országépítő-alap közép-európai vezértikára Berger Gyula Berlinből április ötödikén, kedden közép-európai agitációs útján Beeskerekre érkezik. Berger Gyula a Chevra-ház nagytermében kedd este fél 9 órakor előadást fog tartani a zsidó nemzeti országépítő-alap érdekében. Berger előadása iránt, aki elsőrendű szónoki tehetségnek van elismervé, váresszerte nagy az érdeklődés.

Románia fölött újra kisért a vihar

Riga, ápr. 3.

A szovjetkormány óriási offenzívát készít elő Románia ellen, melynek támadási pontja Besszarábia felé van irányítva. A szovjet Minszkben 17 gyalogság és nyolc lovasdandárt összpontosított a megfelelő tüzerességgel. Trockij a napokban Ukrajnába érkezik. Az ő érkezését ez-

zel a készülő offenzívával hozzák összefüggésbe.

Bukarest, ápr. 4.

Április elsején jelent meg a kormány rendelete, amely Románia határain ötven kilométernyi sávban kihirdeti a hadiállapotot.

Ausztria Károly király ellen.

— Budapesti tudósítónk távirata. —

Bécs, április 2.

Az osztrák nemzetgyűlés a szociáldemokrata-párti képviselők indítványára ülést tartott Károly király visszatérése alkalmából. Mayr birodalmi kancellár beszédében reámutatott arra, hogy a kormány az entente hatalmakkal és az utódállamokkal közölte, hogy a Habsburgok visszatérése ellen Ausztria a legerélyesebben állást foglal. A kancellár szavaira a nemzetgyűlés viharosan élte a köztársaságot. Egyes képviselők indítványozták, hogy az osztrák kormány tekintse Károly exkirályt fogolynak, mikor átlépi az osztrák határt és fedezet alatt szállítsa a svájci határig.

Mayr kancellár válaszában kijelentette, hogy az osztrák kormány valamennyi párt bevonásával ünnepélyesen tiltakozni fog Károly visszatérése ellen s az ententével egyetértve megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy Károlynak Ausztrián való átutazása biztosítottak.

Tőzsde.

Beograd, ápr. 4.

Font 138, Frank 253, Dollár 35-55, Lira 147-45, Lei 49-75, Márka 58-15, Leva 42-25, Osztrák korona 5-80, Napoleondor 121.

Devizák: Páris 254, Milanc 149, Prága 47-80, Berlin 58-25, Bécs 5-32.

Bécs, ápril. 2.

A tőzsdén a magyar korona a politikai helyzet enyhülése következtében 228-ra emelkedett.

SPORT

Bajnoki eredmények. 3-ikán, illetve 4-én kezdődtek meg a tavaszi footballbajnokság kisorsolt mérkőzései. Mivel Törökbecse nem lépett be a bajnokiba, a Viktória—Tsc. elmaradt.

Dsk—Vasas (Debeljača) (1:0). Nagy meglepetés, mindenki a Vasasok győzelmét várta, vereségük oka játékosaik elpártolása. Bíró: Geyer.

Schwäbisch—Obility 3:2 (2:1). Unalmasan induló játék, mely lendületes, lelkes, izgató finissel kárpótolta a szépszámú publikumot.

Barátságos mérkőzés: Schwäbisch—Kac 2:1.

Április 10. Orsz. Cross—Country-verseny Beeskereken. Bővebben a jövő számban.

HIREK

Halálozás. Sulyos csapás érte a Daun-családot. Daun József, a Daun Gyula cég beltagja tegnapelőtt hajnalban rövid szenvedés után meghalt. Daun József nemrégiben utazás közben meghűlt és hazatérve sulyos influenzával ágynak esett. Betegsége rohamosan sulyosbodott és alig egy heti betegség után elhunyt. Az elhunytat, ki Beeskerek társadalmának egyik régi rokonszenves és köztiszteltetben álló tagja volt, özvegyén, született Kenese Huldán kívül három kis gyermeke és kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. Temetése tegnap délután ment végbe, a társadalom minden rétegéből megnyilvánult óriási részvét mellett.

Teljes napfogyatkozás. Április hó 8-án teljes napfogyatkozás lesz, mely egész Európában látható lesz. A napfogyatkozás d. e. 10 órakor kezdődik és egy óra hosszáig tart. Európában 1867 óta nem volt teljes napfogyatkozás.

A gimnazisták műkedvelő előadása. Szombat és vasárnap este tartották meg az állami szeb főgimnázium párhuzamos magyar osztályainak növendékei jótékony célú műkedvelő előadásukat a városi színházban. Mindkét előadás a legjobban sikerült és a szereplők tehetségei legjavát adták. Az ének és zenekar kifogástalanul működött, a bemutatott előképek pedig a leggondosabb rendezéstől és izlésről tanuskodtak. Az ének- és zeneszámok, valamint

a táncok is és a válogatott tornászcsapat szép színes mutatványai a legkényesebb művészi igényeket is kielégíthették. Általában a diákság a legnagyobb ambícióval készülődött az előadásra és nemes fáradságukat teljes siker koronázta. Vendégként szerepelt a sok diák szereplő között a műsorban Vég Anikó, aki „Tavaszi ébredése” c. szimbolikus táncában kiváló esztétikai érzékével, elsőrangú táncával óriási sikert aratott. Rádásnak egy parkettáncot mutatott be még, melyben úgy ő, mint Balás Iván, aki partnere volt, elsőrangú táncművészek bizonyult. Kedves és hangulatos volt a sok derült, gondtalan, fiatalos diákokat és a diáklányok mosolygó esinos arcocskáit látni. Az első előadás után tánc volt a kaszinóban, amely a legvidámabb hangulatban tartott a kora reggeli órákig. A rendezés Vajda Lajos főgimn. tanár érdeme, aki heteken keresztül vett részt a rendezés fáradságos és nagy műgondot igénylő munkájában.

Sajtóhiba az 1 dináros pénzjegyeken. A „Sluzbine Novine” újság az egydináros pénzjegyek utólagos nyomtatásánál a círlé szövegbe nagyobb hiba eszszott be, a hiba a kruna szónál fordult elő melyet „kurnának” szedtek Kruna helyett. Ezért a hibáért az illető tisztviselőt, kinek vizsgázatlansága folytán ez előfordult, a legszigorúbban megbüntetik. Hogy az államnak ebből kára ne származzék, elhatározták, hogy ezen pénzeket mégis forgalomba boesátják, mivel a latinbetűs és a szlovénbetűs szöveg helyes. A pénzügyminisztérium ezt azzal közli a lakossággal, hogy ezen pénzjegyeknek teljes értékük van és hogy azokat elfogadhatják.

Tánciskola megnyitás. A Schmidt Mihály okl. táncanár által hirdetett táncanfolyamok úgy a délutáni, mint az esti tanfolyam f. hó 5-én kedden kezdődnek a Korona-szálloda tánctermében. A jelentkezetteket felkéri Schmidt Mihály, hogy az első táncórán pontosan jelenjenek meg, nehogy a tanításban fennakadás álljon elő. Mindkét tanfolyamra tanítványok még felvétetnek.

Hajójárat Beograd és Bécs között. A hajózási szindikátusunknál nagyban folvnak az előkészületek arra, hogy a hajószemélyforgalom Beograd és Bécs között megnyíljen, ami igen előnyös volna, mivel Pesten át a vasúti forgalom még nem indult meg és nincsen kilátás arra, hogy a vasúti forgalom egyhamar megnyíljen.

10 napot! és védelmet mindenféle fájdalmak ellen szerez magának a Feller-féle Elsafluid és Elsapilulák használatával. 6 dupla vagy 2 speciális üveg Elsafluid ára 42 K, 6 doboz Elsapilula 18 K. A szépitőszerek ideálja a Feller-féle „Elsa” arc- és bőrvédő pomádé, legerősebb minőség 15 K. Feller-féle valódi medicinal liliomtejszappan „Elsa” 19 K. Feller-féle „Elsa” Tannochina hajnövesztő pomádé nagy tégelye 15 K. Ugyancsak megbízhatók és ajánlásra méltóak a többi Elsa-készítmények is, melyek egyedüli készítője Feller V. Jenő, Stubica donja, Central 202. sz., Horvátország.

„VOGTA” Rt. Nagy külföldi áruküldeménye megérkezett.

VEGIKI BEESKEREK Telefon 137.

Az ötven éves „Torontál”.

Riportot írunk, históriát adunk, most az egyszer magunkról. 1921. április 4-ikével ötvenedik évfolyamába lép a Torontál, amely a Vojvodinának legrégebbi magyar sajtóorgánuma. Fél-százados múlt áll mögöttünk, ami bizony nagy idő egymagában véve is, de kétszeresen az egy újság életében. Ezért senki se illethet bennünket a szerénytelenség vádjával, ha magunkról fogunk beszélni, ha elmondjuk a Torontál ötven esztendejének históriáját, hisz ez egyben egy darab kulturhistória is.

* * *

A „Torontál” pályafutását és históriáját három korszakra lehet osztani. Az első korszak alapításától kezdődik s erre alapítója és első szerkesztője Balás Frigyes munkássága, vezetése uti rá a bélyeget. Ez a korszak több mint hét esztendőig tartott s Balás Frigyesnek 1879-ben történt halála képezi a határát.

Közben három esztendő átmeneti idő volt, amire következett Lauka Gusztáv korszaka, akinek irodalmi és újságírói egyénisége a lap megszerkesztésében mindvégig keresztül vonult azon a tiz esztendőn, amely idő alatt Lauka a „Torontált” szerkesztette.

A harmadik korszak az, amikor a „Torontál” a napisajtó gárdájába lépett s a napisajtóknak, a tulajdonképpeni igazi modern újságírásnak munkása lett. Ez a korszak 30 esztendő s belenyulik a jelenbe a legfrissebb lüktető életbe, amelynek utolsó évszora már nem is igen sorozható a históriai multba.

Végig futunk ezeken a korszakokon, amelyeknek megrajzolása nemcsak a Torontál históriáját adja, de vázlatos vonásokban általánosabb képet is nyújt az illető korszakokból.

A Torontál megindulása. Balás Frigyes kora.

A Torontál első korszaka a kemény küzdés kora, küzdelem a lap föntartásáért és megerősítéséért. Az első pillanattól fogva abba a táborba tartozott politikailag a „Torontál”, amely a kiegyezés alapján mérsékletes politikával kereste az ország boldogulásának, fejlődésének, virágzásának útjait.

A „Torontál” nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy a közügyek szolgálatában használjon a köznek. Különösen a népnevelés érdekében agított és élénk tevékenységet

fejített ki a községi és felekezeti iskolák államosításáért, majd a nagybecskereki akkori algimnázium fejlesztéséért és kibővítéséért, aminek meg is lett az eredménye, mert 1876 október elsején az algimnázium főgimnáziummá lett s ugyanezkor megnyílt az új főgimnázium ötödik osztálya 20 tanulóval.

Ugyanez időben agított a „Torontál” egy megyei magyar kultúr egyesület érdekében is s 1875-től kezdve állandóan napirenden tartotta a kérdést, míg végre tíz év múlva a magyar nyelvterjesztő egyesület képében, amelyből a mai kultúr egyesület növekedett ki, ez az eszme is testet öltött.

Élénk figyelmet fordított a „Torontál” továbbá a vármegye vasuti közlekedésére is s főlélesztője volt azoknak a mozgalmaknak, amelyek ebben az időben a pancsova—nagykikindai vasuti vonal létesítésére irányultak.

Mindezek mellett buzditó, serkentő szava elsőnek hangzott föl minden nemes társadalmi akcióban, a nyomor és inség enyhítésénél. Mindjárt megindulása után nehéz idő súlyosodott a vármegyére, mert 1873-ban a roppant szárazság nagy inséget okozott s ugyanakkor a kolera is borzalmas erővel pusztított, úgy hogy százával haltak meg az emberek mindenfelé. A „Torontál” nagyarányú gyűjtést indított ekkor s ezreket gyűjtött a koleraiban elpusztult áldozatok özvegyei és árvái, valamint az inségesek javára. Tetemes összeget gyűjtött továbbá az 1877—78-iki orosz-török háború idején a török sebesültek, 1879-ben pedig a szegedi árvizkárosultak javára.

Ami most a „Torontál” megindulását illeti, a lap első száma Hertelendy József, akkor nagykikindai törvényszéki elnök, Istváni István jelenlegi törökbecsei kir. közjegyző, Várnay Imre, Gesztessy János, Bator jószágkormányzó és többek buzgókodására, Balás Frigyes és Pleitz Ferenc Pál nagybecskereki könyvnyomdász együttes szövetkezésével 1872. április hó 4-én, csütörtökön jelent meg s Deák-párti függelék programot adott. A lapon Balás Frigyes szerkesztő mellett Vuchetich Endre volt megnevezve főmunkatársként. Vuchetich azonban mar a harmadik számmal kivált a szerkesztőségéből.

A „Torontál” vegyes tartalommal hetenkint egyszer, minden csütörtökön jelent meg s a jelenlegi Torontálnál jóval nagyobb formájú volt négy hasábra osztva.

Az első szám tartalma a következő volt: Első cikk: „Olvasóinkhoz.” — Utána: „Szükséges-e meggyéneknek a „Torontál”? Irta: Istváni István. — „Közutaink.” Irta: Hetey Kálmán. — „Torontál anyagi érdekei.” — „A Délmagyarországi történelmi és régészeti társulat.” Irta: Kiss Károly. — „Torontál vármegye rendkívüli közgyűlése március 28-án.” — „A nagykikindai pancsovai vasút.” Irta: Sz. — „Mi történik a kerületben?” — Hírhang (a hírek rovata, amelyben a hírek akkor még cím nélkül jelentek meg.) — Törvényterem. — Papierszelet (tréfás apróságok rovata). — Közgazdaság. Ebben a rovatban a vizállás és időjárás, valamint a torontálmezei takaré- és hitelbank számoló jelentése — Szerkesztői nyílt posta. — Azonkívül a tárcában „Olyan sötét mint az éj” című

1872. Első évfolyam.

TORONTÁL.

VEGYESTARTALMU HETILAP.

1-60 szám. Csütörtök, Április 4-én.

Megjelenés: Két alkalommal, csütörtökönként.	Előzetesi feltételek: Egy évfolyam 6 füzetből. 3 Ft. Negyed évfolyam 1 Ft. 50 Kr.	Hirdetési díjak: A nagybetűs betűkért első soronként 4 Kr., több soronként 3 Kr. Kisebbségi hirdetésekért első soronként 3 Kr., több soronként 2 Kr.
--	---	---

Hirdetési szabályok: Hirdetési körlettel, a hivatalos hirdetések megrendelésénél a díj — a szavak mennyisége szerinti kövülő számítás módjával — a hirdetésnyelvi nyelvi előzetesen be kell érteni, és pedig minden hirdetés után, a helygondnok feladásával, egy 100 szög terjedő hirdetésnyelvi egyszerű egyvonalú betűs szövegben, melynek közzétételére nem vesztendő.

Hirdetési körlettel: Hirdetési körlettel, a hivatalos hirdetések megrendelésénél a díj — a szavak mennyisége szerinti kövülő számítás módjával — a hirdetésnyelvi nyelvi előzetesen be kell érteni, és pedig minden hirdetés után, a helygondnok feladásával, egy 100 szög terjedő hirdetésnyelvi egyszerű egyvonalú betűs szövegben, melynek közzétételére nem vesztendő.

Olvasóinkhoz.
Fogadják udvozlatunkat hódolatlankat. Az új barátok sorában a régi barátok tagjai közül is számossákat látunk. Kik baráti viszonyainkkal fogva, régi szerkesztői pályánkon is mindig törés-élfelirtek voltak, az most újra felkerestek csekély személyeket.

Szükséges-e meggyéneknek a „Torontál”?
Hogy az alkotmányos kormányforma, melyben élünk, a belső véletlencsereket megfelelően, erre nézve első és főképpen, hogy a honpolgárokra megfelelően a közügyek iránti érdeklődés. Ez a mi meggyének meg majdnem teljesen hiányzik.

Istváni István.
Érdeklődés gerjesztése és közvélemény alakítása: a meggyének minden fa felől, ki meggye ügyeit előbbre vitté akarja, ezre hivatásának a „Torontál” a megye érdekében felhasználja.

Közutaink.
Hogy közutaink, melyek hivatva voltak a közlekedést az egyes községek közt fenntartani és biztosítani, mily karban vannak, arról felesleges hosszú értekezést tartani. Mindenképp tudja azt, ki azokat kénytelen használni. Az ennek legmagyobb részén az majdnem lehetetlen a közlekedés.

Mert nem ismerem el közügyek iránti érdeklődésnek, ha orokké csak panasz-közdnek, hogy utánk járhatnak, hogy iskolánk roszak, hogy a kormányon teközletünk, hogy a megyei tisztviselők nem teljesítik kötelességüket, alkalmatlanok vagy reszrejelők, hogy a megyei bizottmány helytelenül vagy parosan intézkedik s hogy minden, de minden a legrosszabbul megy. De meg azt sem fogadjuk el valódi érdeklődésnek, ha csakunk, egészen szorgos s talán életünk közlekedésével bevásároljunk vagy behajozunk a megye szelvényére, ott azonban felkünk jobb meggyőződésüket vagy politikai halandor mezes csabaszavai által elcsaltatni engedjük s bár kedveljük és megértjük az általa rank erőszakkal igát hordozzák.

A közügyek iránti való érdeklődés ott kezdődik, hogy a helyzet s az egyes kérdések fölött objektíve gondolkodunk s eszmét eszrelelünk.

Nincs senki e szegény megyében ki az utakra felgyelne, azok helyreállítása iránt gondoskodunk, azok jó karban tartását fogamosították, arvanál vannak azok hovatva.

Az utat meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze. Az utat meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze. Az utat meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

Amint a vidéki lapok egyáltalában, úgy a „Torontál” léte is azt jelzi, hogy minden vidéknek az országos érdekek mellett, megkülönböztetve vannak, melyeknek fokozott meggyénekben a „Torontál” földalati léte és meggye közlekedésének és közvélemény alakításának az egyik legfontosabb eszköze.

A „Torontál” első száma 1872. április 4.

... b. jegyzésű vers és „Ut naplóból” című névtelen tárcsa.

Ez volt az első szám, míg később rendes rovatokra osztva jelent meg. És pedig: Vezércikk, entrefilet, cikkek, Vidéki levelezés, Heti szemle (külföld), Törvénykezés, Apróságok, Közgazdaság, továbbá Tárcsa.

A lap első szerkesztőségi helyisége a Pest-szálloda 6-ik számú szobája volt s itt készült a „Torontál” szellemi része 1879-ig, Balás Frigyes haláláig.

1875-ben a lap Balás tulajdonából a Pleitz-nyomda tulajdonába ment át s 1876-ban a „Torontál” a megyei közigazgatási bizottság hivatalos közlönye lett.

1873 augusztus táján egyideig feszült viszonyba került a „Torontál” a vármegye főispánjával, mert Balás Frigyes összeütközésbe került Rónay Mór főispánnal, aki a lap cikkeit több ízben kifogásolta. Az összekülönbözés annyira kiélesedett, hogy Rónay Mór főispán visszavonta Balás Frigyes tiszteletbeli főjegyzői kinevezését. Ez az eset akkor országos port vert föl, az egész sajtó foglalkozott vele s éles hangon bírálták a főispán eljárását.

A „Torontál”, illetőleg Balás és Rónay Mór közötti harc azonban nem sokáig tartott, mert 1873 novemberében Rónay Mór lemondott a főispánságról s ugyanakkor Balás és Rónay közötti affért is lovagiasan elintézték.

Balás Frigyes képviselősége idején sokszor a fővárosban tartózkodott s így szükséges volt, hogy távolléte alatt Nagybecskerekben megfelelő vezetője legyen a lapnak. Ez időben volt először szerkesztőtárs Kiss Károly, majd Hadfi Döme, 1875-ben egy hónapig Rónay Jenő, 1876 január 17-ikétől pedig egész Balás haláláig dr. Szentkláray Jenő.

1878 július 20-ikán Balás Frigyes nyílt levélben mint képviselő elbucszott Nagybecskerek polgáraitól, kijelentvén, hogy magánügyei miatt visszavonul a politikától s új jelöltséget nem vállal. Dániel Ernő és Demkó Pál küzdöttek Balás mandátumáért, akik mellett sem pro sem kontra nem foglalt állást a „Torontál”. A választás vége az lett, hogy Dániel Ernő lépett 162 szó-
többséggel Balás örökébe.

A „Torontál” ekkori idejéből erednek Szentkláray Jenőnek nagybecsű történelmi cikkei Nagybecskerekéről. 17 közleményben irt Szentkláray Nagybecskerek történetéről „Részletek Nagybecskerek történetéből az őskortól 1867-ig” címmel, amely közlemények elsőrangú értékű forrásmunkául szolgáltak.

Ugyancsak nagybecsűek a néprajzi történeti szempontjából Szentkláray cikkei, amelyeket 1876-ban irt „Torontáli sváb szokások” címmel a torontáli svábok életeről.

Az ekkori értékes munkálatok sorába tartoznak még dr. Stassik Ferenc, Poroszkay Béla kiváló cikkei, id. Bobor Gyula, Bizek Kornél tárcái és természetesen Balás Frigyes írásai, apróságai: „Az országgyűlési árny- és fényképek”, „Trics-tracs tea mellett” című humoros csipkelődő tárcái s azonkívül nagy olvasottságnak örvendtek farsang idején Bielek Antal „Báli tudósításai”.

Átmeneti idő.

Balás Frigyes halálával közel három évig, amolyan átmeneti idő állott be a „Torontál” szerkesztésében. Minden évben más szerkesztője volt, köztük olyan illusztris férfiak, mint Szentkláray és Rónay Jenő, de a lap szerkesztésében ez idő alatt hiányzott olyan vezető egyéniség, mint Balás Frigyes, aki rányomta volna egyéniségének, szellemének bélyegét a lapra.

Balás Frigyes halála után lapbizottság alakult a lap szellemi és anyagi ügyeinek intézésére. A bizottság Hertelendy József főispán elnöklésével a következő tagokból állott: Karátsonyi Guidó gróf, Csekonits Endre gróf, Nikolics Feodor báró, Karátsonyi Ferenc, Gyertyánffy János, Rohonczy Gedeon, Csávossy Ignác, Kovács Agoston, Várady Mihály, Dániel János, Hadfi Döme, Sváb Károly, Tallián Béla, Rónay Jenő, dr. Demkó Pál, Vinczevidi Izidor, Kulifay Lajos, Poroszkay Béla, Vécsey István, Bielek Vilmos és Száviás Döme.

Látni való ebből a névsorból, hogy Torontálvármegye közéletének kitűnősei, vezetői csoportosultak a „Torontál” köré, ami bizonyosságot annak, hogy milyen szükségesnek tartották a vármegye közéletére a „Torontál” működését.

A lapbizottság Balás halála után a lap felelős szerkesztésével dr. Szentkláray Jenőt bízta meg, aki 1879 július 24-én vette át a „Torontál” felelős vezetését. Ugyanekkor hagyta el a lap Pestvárosabeli szerkesztői helyiségét s a Pleitz-nyomda épületébe került a szerkesztőség. Szentkláray 1879 november 13-ikán Létmányi Nándor tanárt vette maga mellé főmunkatársnak, majd Szentkláray Törökbeesére kerülvén plébánosnak, 1880 január 22-én visszavonult a „Torontál” szerkesztésétől és Létmányi Nándor lett szerkesztő. Mellette szerkesztőtársaként Grets József főgimnáziumi tanár szerepelt.

Létmányi szerkesztése azonban nem volt szerencsés Létmányi abba a hibába esett, hogy folyton személyeskedett, torzalkodott, míg végre az écskai huszartisztekkel olyan afférbe keveredett, hogy helyzete a lapnál tarthatatlanná lett.

Érdekesebben jellemzi a „Torontál”-intézőinek s általában az akkori társadalomnak nemes tisztá gondolkodását, az a nyilatkozat, amelyet e torzalkodások idején a lapbizottság kiadott. Korfeszti szempontból is érdekes ezt az 1881 aug. 11-én megjelent nyilatkozatot kiadni. Ime:

„Nyilatkozat. Lapunk az utóbbi időben kellő figyelem hiánya miatt, ellenségeskedést szítván és személyeskedvén, oly irányt kezdett fölvenni, mely sem a lapbizottság nevével, sem pedig a lap nemes hivatásával, a jó egyetértés fontartása tekintetében össze nem férhet; ennek kifolyásából, a lap hivatását tekintve szemelött, indítatva érzi magát a bizottság, ideiglenes intézkedésként, a közte és a szerkesztő között fennálló jogviszony alapján, a lap szellemi irányának vezetését, egyik tagjára bízni. A lapbizottság.”

Ennek folytán Létmányi lemondott és Rónay Jenő megyei főjegyző a lapbizottság egyik tagja vállalta el a „Torontál” felelős szerkesztését 1881 szeptember elsején. Rónay Jenő 1882 január 5-ikéig szerkesztette a lapot s ekkor Hegedüs Miklós főjegyző lett felelős szerkesztő.

Az ő szerkesztésével egyben lezárult az átmeneti idő s következett

Lauka Gusztáv korszaka.

Lauka Gusztáv, az akkori idők koszorú írója, a hetvenes évek végén került Torontálme gyébe mint megyei levéltáros.

Az ő szerkesztése, amely tíz esztendeig tartott, egy külön kedves és színes korszak a „Torontál” történetében. Ez időben igazi nívós irodalmi újsággá emelkedett a „Torontál”, amelynek minden számán meglátszott a vérbeli író oroszlan körme. Finom, bohém kedélyesség,

elévenség, tarkaság és szín uralkodott a lap szerkesztésében, meleg tónussal, sneidig bátorsággal keverve. A lap írásából lelkes tűz és az éles penge fénye csillog ki a nemes ügyekért való munkában vagy harcban. Az a frissesség, ami ezalatt a tíz esztendőn keresztül a lapból állandóan kiáradt, egy igazi modern újságot állít elénk.

Lauka 1882 május 11-ikén lelkes hangú beköszöntővel vette át a lap szerkesztését.

Hogy vérbeli íróember vette át a szerkesztői tisztet, az nyomban meglátszott a lap gazdag irodalmi tartalmán. Mig ezelőtt csak ritkábban jelent meg tárcsa a „Torontál”-ban és még nagyobb ritkaság volt a vers. Lauka alatt nem volt szám tárcsa nélkül és sűrűn jelentek meg a versek is Lauka a lap harmadik oldalán egy külön állandó rovatot nyitott az irodalomnak „irodalmi csarnok” címmel s itt kiválóbb írónktól költeményeket közölt. Ő maga is rengeteg irodalmi működést fejtett ki s tízéves szerkesztése alatt alig volt szám, amelyben tárcája, verse ne jelent volna meg. Különösen népszerűek voltak „Don Gunárosz” név alatt irt satirikus eseményei versben és prózában.

Lauka Gusztáv alatt a lap külső formájában is több változás történt. Így 1889-től kezdve a „Torontál” csütörtök helyett vasárnaponként jelent meg, hogy a befejezett hét eseményeiről számoljon be, majd a következő évben a régi nagy forma helyett kisebb formát kapott a lap, helyesebb háromhasábos beosztással s egyben egy két-negy oldalas gazdag gazdasági melléklettel bővült ki. A hírek rovatának ősdi címzése a „Hírharang” is eltűnt s „Hírek” címet kapott.

Lauka szerkesztése alatt újult föl a „Torontál” agitációja egy kulturális egyesület létesítése iránt s az agitációnak ezuttal sikere is lett, mert 1885-ben megalakult a „Torontálme gyei magyar nyelvterjesztő és közművelődési egyesület”.

Ugyancsak Lauka szerkesztésének idejébe esik az ő ötvenéves írói jubileuma, amely fényes országos ünnepség keretében folyt le 1889 november 24-ikén Daniel László akkori megyei főjegyző elnöklésével. A „Torontál” nagy ünnepi számot adott ki s erre az egy számra Lauka lemondott a felelős szerkesztésről és Szilágyi Albert felelt az ünnepi számért. Volt az ünnepen irodalmi matiné is, amelyen az összes irodalmi egyesületek képviseltették magukat, szóval Nagybecskerek város közönsége és Torontálvármegye az ő nemes izlésével méltón tisztelte meg a koszorú író.

Ebben a korszakban gyász is érte a Torontált. 1884 december 26-án ugyanis meghalt Pleitz Ferenc Pál, a Torontál kiadója, aki egyik megteremtője s tizenkét éven át a lap adminisztrációjának fáradhatatlan intézője volt.

Az ekkori számokban érdekes reminiscenciákra is bukkanunk. Ezekből derül ki például, hogy Jankó Ágoston egyideig szintén újságíró-társunk volt, sőt egy hónapig: 1888 július 12-től augusztus 16-ig, Lauka Gusztáv szabadságideje alatt felelős szerkesztőként szerepelt. Jankó ez időben érdekes tárcasorozat is irt „Nagybecskerektől Orsováig csolnakon” címmel, amelyben egy nagy csolnakutat irt le színes elévességgel. Az újságszerkesztéssel azonban nem igen volt megelégedve Jankó s külön tárcában meg is énekelte, hogy mennyi baja és gondja volt a szerkesztéssel. Tárcájában ünneplés fogadalmat is tett, hogy többet nem szerkeszt újságot, sőt a szerkesztés bajai annyira meggyölöl-

tették vele az újságokat, hogy kijelenti, hogy ezentúl — még sajtót se takar be velük.

A lap megnevezett főmunkatársai voltak még ez időben, 1885-től 1891-ig dr. Orsó Mátvás megyei főjegyző, Szilágyi Albert, majd K. Kovács László.

A nyolcvanas évek végén új szelők kezdtek fujdogálni. A vármegye közönségét nem elgítette már ki egy hetilap. Az országos élet eseményei mind nagyobb méreteket öltöttek s az események ismeretétől meglehetősen elmaradt az iteni közönség, mert az országos lapok csak majdnem huszonnégy órával megjelenésük után kerültek ide s így a mind nagyobb hullámokat verő országos élet, valamint a világ nagy eseményeiről is csak későbbben értesülhetett a közönség.

A közönség érdeklődése és kívánsága 1892-ben azt a gondolatot érlette meg a Pleitz Ferenc Pál cég tulajdonosaiban, dr. Brájer Lajosban és Mayer Rezsőben, hogy a „Torontál”-t politikai napilappá alakítsák át.

Ezt a gondolatot csakhamar követte a tett s 1892 január 24-én jelent meg utóljára a „Torontál” mint hetilap.

Ebben a számban bucsuzik el a közönségtől Lauka Gusztáv, átadván a szerkesztést dr. Brájer Lajosnak, aki ez időben a „Grossbecskereker Wochenblatt” szerkesztője volt. Bucsuszavában Lauka ezt mondotta:

„Nyugodtan adom át a szerkesztést dr. Brájer Lajos szerkesztő öcsémnek, kit kora ifjúságától ismerem s kibem meg van a legnemesebb ambíció, kiváló tehetség, munkaszeretet és erős akarat, hogy az újabb keletkezett napilapot az ország vidékeinek legismertebb, legdicsérendőbb és legjobb lapjai közé emelje.”

A „Torontál” napilap.

1892 január 30-ikán jelent meg a „Torontál”-nak mint politikai napilapnak az első száma. Ezzel egyidejűleg megszűnt a vármegye hivatalos közlönye lenni s külöleg is átalakult más formára.

A „Torontál” történetében ez a harmadik korszak a leghosszabb. Harminc esztendő múlt áll mint napilap a háta mögött. Ez a kor a „Torontál”-ra, mint újságra nézve kétségtelenül a legjelentősebb, egyrészt mert voltaképpen ez az igazi újságkorszak, amikor az újság nem napokkal előbb történt eseményeket meglít föl, hanem valóban újságokkal szolgál a közönségnek s gyors fürgeséggel értesíti az olvasót a legfrissebb eseményekről.

Harminc esztendő a „Torontál” napilap korszaka. Eseményekben, írásban, lapszámban leggazdagabb, de mégis erről a korszakról írhatni legkevesebbet.

Ebből a harminc esztendőből ugyanis a legkevesebb a történet. Ez az idő legnagyobb részben szorosán belekapcsolódik a jelenbe, ezer szál fűzi össze a mával, amelynek történetét nem mi vagyunk hivatottak megírni.

Itt mi már nem méltathatunk, nem bírálhatunk semmit, hanem csak egynéhány száraz tényt iktathatunk ide, amelyek inkább a szerkesztőség életének egyes mozzanatait.

Ilyenek azok, amelyek a lap munkatársai, segédszerkesztőire vonatkoznak, akik a „Torontál”-nál harminc esztendő alatt derekasan, becsülettel dolgoztak a Torontálért és a közönségért.

Ezek sorában ott vannak a kilencvenes évek elején: Scossa Dezső, a kitűnő író, aki évekig szerkesztette a lapnak akkori külön tanügyi mellékletét, a „Torontálme gyei Tanügy”-et, továbbá az azóta elhunyt

Jurkovich Aladár, Törös Tivadar és a sokoldalú zseniális író, Gáspár Imre, akik első segédszerkesztői és főmunkatársai voltak a „Torontál”-nak.

Azután sorra következtek a főmunkatársak, illetve segédszerkesztők listájában 1893-ban Hoitsy Jenő, 1894-ben Kabos Bertalan, 1895-ben Sz. Szigethy Vilmos, aki közülük legtovább volt a „Torontál”-nál, mert 1901-ig dolgozott a redakcióban s itt kezdte meg írói pályafutását és innen került Szegedre a „Szegedi Napló”-hoz.

1901-ben Ballière Sándor és Nagy Domokos voltak szerkesztői a lapnak, majd 1902 április elején Somfai János következett a sorban mint segédszerkesztő.

1902 óta a Torontál szerkesztőségének belső tagjai sorába tartoztak Wégling István, Weinhardt

József, Barth Győző, Kokits Viktor, Paltzmann Róbert, ifj. Hegedüs János és Andel Rezső.

Dr. Brájer Lajos, a lap felelős szerkesztője, aki elsőrangú újságírói érzékével tizenhatesztendően át vezette, irányította s egyre virágzóbbá tette a lapot, 1908 július 6-ikán elköltözött Nagybecskerekre s átadta a lap felelős vezetését Somfai Jánosnak.

Somfai János 1908 július 6-ikától 1917 június 14-ikéig vezette a lapot mint felelős szerkesztő, majd távozása után dr. Mara Jenő lett a „Torontál” felelős szerkesztője. Azóta belső munkatársa volt a „Torontál”-nak két even át Rehorovszky Jenő, ma pedig Juhász Ferenc, Godányi Zoltán, Hegedüs János és Kelemen János dolgoznak a szerkesztőségben.

Elsárgult irások.

Tallózások az ötven év előtti Torontálból.

Ötven év — egy polcon... Ott sorakoznak egymás mellett, katonás rendben a „Torontál” bekötött évfolyamai tarka-barka egyenruhákban. Két emberöltő alatt egész kis könyvtárrá növekedtek ezek az esztendőnkint újra meg újra megfiadó könyvek. Jönnek, hivatlanul a gyorsan tova-pergő évek, a szaladó napok kéretlenül és kiméletlenül elénk szórják a nagy és kicsiny, jó és rossz, szép és csunya, reményt keltő, felemelő, kétségbejuttató és riasztó eseményeket, melyek a mulandóság gyors szekerén ugyanugy távoznak lelkünkől, mint amily váratlanul odatolakodtak. Öröm, bánat, vidám kacagás és fájó boru váltakozva jönnek a hir nyughatatlan szárnyain, hogy aztán épp oly gyorsan a feledés rideg tartományába roppenjenek. Az ember szíve nem őrizhet meg sokáig egy érzést és egy hangulatot, mert elkergetik azt az ujjonnan jövők. Csak a papiros és a nyomtatott betű az, mely híven összegyűjti és az idők végéig rabul ejti a rohanó nap tisztavirágéletü eseményeit s ekként tilalomfát állít a mulandóság elé.

Az ötvenéves Torontál szerkesztőségében ötven év elhalkult, elfelejtett dalainak gondosan megőrzött lemezei ülnek a stelázsain. Az élet komponálta napról-napra e nótákat és azóta rég porladó szívek hurjain rezgett át először minden egyes vidám vagy szomorú strófa. Remények, vágyak, keservek és csalódások, nagy szerelmek és ádáz harcok, gondtalan kacagások és kétségbeesett vergődések kelnek újra életre, mikor most a ritka és megható forduló alkalmával előszedjük a multat őrző lemezeket. Tanulságos és érdekes, de fejtétlenül fájalmas is a rég tovalibbent, soha többé vissza nem térő események idézése. Az elmulás boruja ül az ember lelkére: apáink, nagyapáink szintugy éltek, szerettek és gyűlöltek, mint mi és akkor szintugy nem igen gondoltak az örök eltávozásra, mint mi mostan.

Összeszedtünk a megsárgult régi lapokból néhány hervadt virágot. A Torontál gyermekéveiből. Az ötven év alatti Becskerek nagyjából már végleg letűnt, de részben még ma is közöttünk járó ismert alakjai elevenednek meg újra előttünk. Ime néhány kedves és megható szemelvény abból, hogy milyen volt ötven évvel ezelőtt a város és az emberek s milyen az újságírás. Felsorakoztatunk egy csomó akkori eseményt az akkori hírlapíró tollával megírva. (G. Z.)

HIRHARANG.

1872.

* Már hogy Becskerek városa a kövezést nem eszközli azzal már tisztában vagyunk. De azt hisszük, hogy annyit még is megtehetne azon szegény vámost fizetők érdekében, hogy legalább a tátongó gödröket töltené be valamivel mert a rossz járdáért vámost fizettetni, és nem javítani semmit, azt hisszük, hogy nem valami nagy virtus, legalább nem olyan, mintha: valaki végig hajtja a kövezeten, és nem török ketté a lova lába, vagy porra nem török kocsija? (1872 ápr. 4.)

* A rossz kivilágításnak következményei. Karöltve a legjobb egyetértésben, belépett a napokban egy itteni vendéglőbe két kovácslegény. Egyikük pityizálás közben egy mellé ült vendéggel szóvitába ereszkedett. Mivel ellenfelének élesebb nyelve volt mind az övé, hosszú-állal távozott. — Kiment előre, a kapu előtt áldozatot bevárando; az

idegen helyett társa jött ki, ő a setében barátját amannak tartván derekasan eldöngötte. Vajjon nem inditanak pert a lámpa gyújtogató ellen. (1872 ápr. 4.)

* Tegnap a „Pest város” vendéglő előtt egy csizmadia mesterember ugyancsak döngötte feleségét, azért mivel nem akart vele a pincébe menni inni. Változnak az idők, más ember meg akkor veri meg a feleségét, ha iszik! (1872 ápr. 4.)

* Öröm látni hogy a mai önző korban az emberbaráti intézetek napról napra mint karoltatnak fel. Ugyan is, gyöngéd szívű delnőink, fáradozásainak köszönhető, hogy városunkban e napokban lépett életbe a „kisdudóvó”. Ez által a szülők gondja is kevesbülni fog, s a gyermekek pedig biztos helyen lesznek a nap óráiban elhelyezve. Az óvoda Kellner ur házában létezik. (1872 ápr. 11.)

* Egy régi óhajításunk nem sokára teljesül. Ugyan is illetékes helyről értesültünk, hogy az itteni kincstári színházat az év lefolyta alatt (mely méltó párja a becskerekai Tiszatöltésnek) célszerűen át fogják alakítani. Valóban eddig e ronda köhalmaznak, nem kívántak jót a színházlátogatók, de kiváltképen, az abban megbukott színigazgatók, miután terveiket, e ronda épület mindig kibirta az idő segítségével járszani, vagy csináltassa meg a kincstár becsületesen a hogy illik, vagy alakítsa át magtárnak, de ily állapotban tartani, valóban vétkecs hanyagság. (1872 ápr. 11.)

* Kamenkovic helybeli kis-kereskedő, maga sem tudta hogy jutott 1000 fthoz. Ugyanis kereskedésében nála alkalmazásban volt inasa; a pénztári mint egy tizenegy holnap óta, kisebb részletekben lopta meg a lopot összevegt részint felváltotta s részint a lutriába rakta. E napokban gazdája véletlenül rajta érte, az ügyes tolvajt, ki csak hamar bevallotta, hogy ő e mesterséget már régebben üzi, s az eldugva tartott összevegt előhozván az megközelítette a 1000 ftot. A lotériát is szorgalmasan rakta, közel 200 ftára reskontot találtak nála. Ügyes finansier válhatt volna belőle, ha nem állott volna be gazembernek. A tettes átadatott a kir. járásbírósnak. (1872 ápr. 11.)

* A jövő hó elején a kamarális erdőben, néhány fiatal ember, nyári mulatságot szándékozik rendezni. Nem rossz gondolat kivált ha majd az idő is bele fog egyezni. (1872 ápr. 11.)

* Tisztelt barátunk Emánuel György házában e napokban igen kedves mulatságnak voltunk szemtanúi. A háziur de különösen szellemdu neje mindent elkövettek hogy az összegyűlt barátok és szomszédok kellemetlenül töltsék az estét. Céljokat, a legnagyobb mértékben el is érték, a mennyiben nem volt a társaságban senki a ki az estélyre még jódarabig kellemetesen vissza ne emlékeznék. A fiatalság viradtig tánczolt s nem csoda, ha a kedves házi kisasszonyon kívül még Bielek Vilma, Botka Sari, Gesztesy, Rózsa, Szavits, Petrovics és Steigerwald urhölgyek voltak jelen. (1872 ápr. 11.)

* Mint rebesgetik, egy ismert nevű egyéniség, „házasító intézetet” akar felállítani. Az eszme ugyan egy kissé háladatlan, hanem azért pártolásra méltó. Egyoldalú is annyiban, hogy egy vele kapcsolatban lévő megszöktető intézet létre jövelele szintén kikérülhetetlené vált. Házasulandók és házasságok egyenlő használatára. Mint a rossz nyelvek beszélik X. asszonyság volna ez intézetnél az igazgató szereppel megbízva! (1872 ápr. 25.)

* Tegnapelőtt egy lakatoslegény erővel a Begának akart menni, alig bírta feltett szándékából kiabrándítani egy becsületes hajós. A szerencsétlen lakatost a szerelem kezdte háborgatni, de hasztalan viszont szerelmet nem reménylet; s ez volt oka, hogy erővel fürdeni akart. — Bizony nagy bohóságra mutat, midőn az ember kártya házat épít és csodálkozik, ha azt a leggyöngébb szellő lefújja. (1872 ápr. 25.)

* A N.-Becskerek és Lázárföld közti uton a posta a múlt éjjel kirabolatott, s a posta-

legény megveretett. A nyomozás minden irányban megtéve Hiszszük, hogy a tettesek kézre fognak kerülni. (1872 máj. 2.)

* Különös, akár kivel jön össze az ember, nem hallhat tőle egyebet, minthogy ő fürdőbe készül. — Ugy látszik ez most divat akar lenni, s talán azzá is fog változni. (1872 máj. 2.)

* Azon ember hulláját, ki a mult héten a Begában kereste halálát, megtalálták Écska mellett a partra kivetve. (1872 máj. 2.)

* A nagy utcában egy tolvaj egész süveg cukrot lopván egy fűszerárusboltban, kényelmesen távozott a hosszú folyósón, hol a bolt tulajdonosa találkozott vele, s vevőt gyanítván benne, így köszönté őt egész udvariassággal: „Alázatos szolgálja, méltóztassék mielőbb kereskedésemet meglátogatni, ugy hiszem megvan elégedve uraságod az olecsósággal.” Oh igen! felelt az eszes tolvaj, e kereskedésben az ember a cukorféléhez igen olecsón juthat. És nem tréfa kérem, megtörtént? (1872 máj. 2.)

* Az annyira kedvelt „kerti zene” a casino által ez idén is fog rendeztetni. Igen természetes, hogy ez táncmulatsággal is össze lesz kötve. (1872 máj. 2.)

* Egy igen tisztelt barátunk, szintén tagja volt a tisztelgő küldöttségnek, Uram fia mi történi (felöltözik egészen díszbe, de t. barátunknak szokása, hogy mindig a csizmát hagyja utoljára) a csizma sehogy sem akart felmenni lábára, nem volt mit tennie mint az ablakból nézni az egész díszmenetet. Tisztelt barátunk most jött rá az egész cselészövényre, a csizmát egy baloldali csizmadia készítette, s azért szabta olyan szűkre, hogy valahogy ki ne rukkolhasson. — Ezt nevezik azután politikus csizmadianak! (1872 május 9.)

* A vetésekhez eddigelé, a hol megmaradtak igen szép reményeket kötöttek gazdáink. — Most úgy értesülünk, hogy szemfényvesztés volt az egész, sok a fű, de vajmi kevés a buza között. (1872 máj. 9.)

* E napokban az erdőben többen batyu majálist rendeztek. Sok liba, csirke és kacsa adta meg életével az árat. — Hogy egy pár szem találkozott s egy pár sóhaj ellebbent azt mondanunk sem kell? Külömben egyéb szerencsétlenség nem történt. A multság igen kedélyesen folyt s mintegy 100 egyén volt jelen. (1872 máj. 30.)

* Néhány nap óta az eső áldott csepjeiben részesülünk s e miatt nemesak a földeken lévő csekély s megmaradt termés virulóbb zöld szint de az emberek és gazdák kedélyhangulata is egészen más szint öltött. (1872 jun. 6.)

* Mint értesülünk, megkötötte volna a városunk egy gáztársulattal a szerződést, mely szerint a városnak a gázzali kivilágítási jog 80 éven át a társulat birtokába megy akként, hogy a város egy évenkénti 800 ftnyi világitási többlettel járul; ehhez mérten pedig a társulat a lámpákat bizonyos számmal szaporítja, jogában állván a városnak 35 év után az egész gázvilágitást az investúra fele árán megváltani. A munkálatok október hóban kezdetnek.

Ez újabb lendületen szivből örvendünk, — meg fognak legalább ezentul a kalendarium szerént világitani. (1872 aug. 1.)

* Botka Lajos megyei főpénztárnok tisztelt barátunk szelleműs kedves leánya Sari e napokban váltott jegyet Sztojanovits Vazul a párdányi uradalom felügyelőjével. Kívánjuk, hogy e szép frigyét az örökös boldogság öröközldje koszorúzza meg. Esküvőjük a jövő hó közepén leend. (1872 aug. 15.)

1874.

* Ma reggel Martin, kegyesrendi tanár, agyonlötöte magát. — Midőn e sorokat írjuk, még életben volt. (1874. január 8.)

* Egy szorgalmatos polgártársunk e napokban a füstön lévő sertéshúst használat végett le akarta venni a kéményből, s ott az oldal szalona helyett, egy viselt bunda darabot talált. A tolvaj ügyes gazembernek látszik. (1874. jan. 15.)

* Köztisztelőben álló polgárnyagunk néhány nap mulva hivatalos ügyben Temesvárra utazand. (1874. április 30.)

* Május 17-én megyénk igen tisztelt főorvosa sétálni menvén, három kabátba burkolódzott, fejére pedig baránybőr sapkát nyomott s úgy nézett ki, mintha siberiai utra készült volt. Találkozott vele egyik barátja, és mert a főorvosnak alig látszott ki az orra a sok téli kelleméből, kérde tőle hogyan van? — „Amint látod édes Bruder! így van az ember a Wonne-Monat 17-ik napján!” — Nálunk nem adatnak ugyan ki lebeszeti észleletek, és mi azokat nem is közölhetjük, de gondoljuk, hogy a főorvos ruházatának leírása hű képét tünteti elő időjárásunknak, melynél újból kezdjük a fűtet, — a minek vége talán nyomorúság és inség leend. (1874. május 21.)

* Szerencsétlen helyzet. Egy urinó már két ízben a Befafolyóba ugrott, azon czélból, hogy megölje magát szerencsére mindig kifogták. Ugy látszik, hogy az illető szerencsétlen nő esztét vesztette azon csapások folytán, melyek néhány napok előtt érték. (1874. július 23.)

* Nemet színészet. A városi színházat Mathes német színigazgató vette ki a téli idényre. Ha kivette az az ő dolga, de hogy mi 24 előadásért 75 fót fizessünk egy páholyért, abból ugyan semmi sem lesz, s ha az árszabályokon nem változtat, bizony hamar becsukhatja a boltot. (1874. szeptember 3.)

* Tizenyolcz szűz, aki megunt a világot. Temesvárott 18 apácát szenteltek fel. Szép dolog, de még szebb lett volna, ha e t. kisasszonyok 18 becsületes emberhez mentek volna férjhez; ebből azt hisszük több haszon háromlott volna az országra. (1874. október 8.)

** Nehány új tanárt láttunk a kegyesrendiek szerzetéből, a tavaliakat úgy látszik, készakarva más-hova küldték. Sok okuk van az illető apáknak örvendeni ez intézkedésen. (1874. október 22.)

* Jótékony nőegylet táncvigalma. A nagy-beckereki jótékony nőegylet az idén is meg fogja tartani

táncvizalmát, és pedig oly fényesen, mint ezelőtt. A bál-bizottmány következőleg alakult: Kellner Emilia, Stojanovits Helén, Plechi Szidonia, Rieger-Baumbach Petronella, Tichy Emma, Filkovics Jozefine, Kellner Mária, Jarmaczky Matild, Demkó Katalin, Vattay Etelka, Heim Carolina, Engel Amalia, Mike Justin, Botka Martha, Bakalovich Helén, Csacskovics Mária, Zieger Paula úrnők. Demkó Pál, Balás Frigyes, Kulifay Lajos, Grandjean E., Poroszkay B., Risztics P., Kis Miklós, Knausz kapitány, gróf Rogendorf A., Mangold H., Zoldy H., Veisz J., Verscsay Gy., Rónay J., Gámán K., Nack, dr. Szabó A., Staics Miklós, Steingaszner Ákos, Tanazevits M. és Quirini G. urakból. — A táncvizigalom január 23-án fog megtartatni. A meghívók e napokban fognak szétküldetni. — Ez estély oly jó hírben áll már a mulatni szerető közönségünk előtt, hogy azt itt előre ajánlani fölöslegesnek tartjuk. (1874. december 31.)

* Az alarczos bál, tekintettel a csak január 18-án kezdődő szerb farsangra és miután a helybeli jótékony czélú nőegylet táncvizigalma ugyan e hó 23-án az előre hird-tett január 16-ika helyett február hó 6-án fog megtartatni; mit ezennel a már magokat aláírt és a még aláírni szándékozó n. é. közönségnek tudomására hozni szerencsés vagyok. Rónay Jenő. (1874. december 31.)

1875.

* Bálanya. A helybeli jótékony nőegylet választmánya e napokban kérte föl Nagyságos Dániel Augusztá urhölgyet, hogy táncvizigalmán ismét a háziasszony tisztét elvállalni sziveskedjék. A t. úrnő megköszönve a megtiszteltetést s a jótékony czél iránti hajlamból e reá ruházott tisztet köszönettel el is vállalta. (1875. jan. 7.)

* Érdekes tánczestély. A farsang folytán a megyeház díszes termében a megyei községi jegyzők nyugdíj alapjának javára egy bál fog rendeztetni, melynek összes bevétele a jótékony czélra fog fordittatni, miután az összes költséget a rendezők sajátjokból fogják tedezni. E táncvizigalomról hisszük, hogy megyénk közönsége nem fog elmaradni. (1875. jan. 7.)

* Csinos tánczestély. E hó 9-én tartatott meg „Pestvárosához” címzett vendéglőben az első polgár-bál. Rósa Béla úr a tánczokat ügyesen rendezte, de nem volt jelenleg oly látogatott mint az előbbeni években. Itt egy uttal megemlítjük, hogy a kereskedelmi ifjuság bálja holnapután fog a casino termében megtartatni (1875. jan. 14.)

* Kereskedelmi táncvizigalom. A helybeli kereskedelmi ifjuság által e f. hó 16-án rendezett táncvizigalom igen fényesen sikerült, azt hisszük, hogy a bevétel is meg fog felelni a külsinnek, melylyel mindenfelé találkozánk. (1875. jan. 21.)

* A jótékony nőegylet bálja. Folyó hó 23-án tartatott meg a helybeli jótékony nőegylet táncvizigalma, melynél a bálanya szerepét Dániel Augusztá úrnő Ó Nagysága viselte; a táncvizigalom 9 óra tájban kezdődött, a midőn is Dánielné Ó Nagysága a már nagy részben jelen volt választmányi hölgyek és a rendező urak által fogadtatva, a ren-

dező bizottság elnöke Dr. Demkó Pál úr karján megjelent; a nőegylet ez alkalommal egy igen szép virágcsokor és egy arra alkalmazott az egyleti tagok által himzett gyönyörű szalaggal kedveskedett a bálanyának, ki szivesség és figyelemmel viseltette a jelenlevők mindegyike irányában, viszonzotta a nőegyletnek ezen megtisztelő bizalmát. Hasztalanul törekedém jelen volt szépeinknek öltözetét egytől-egyig leírni, mert érzem előre, hogy nem vagyok képes ily csoda szép dolgokat híven ecsetelni, mert érzem, hogy azon elkábító varázserő, mely rajtam a toilették láttánál erőt vett nem az öltözékben, nem a színek összeállításában, hanem magában a ruhában rejlett, mégis hogy tán hacsak részben is eleget tegyek a közönség kívánalmainak, igyekezni fogok legalább azon egy pár nőnek öltözetét leírni, kik azt a legkitünőbb izléssel állitva össze, a nézőt valóban bámulatra ragadták. — Dánielné Ó Nagysága egy rezedaszínű granitvirággal díszített uszályos selyemruhában. Bozzayné úrnő sárga selyemben arany és sárga tarlatannal izetesen és gazdagon díszítve. Linyácskyné úrnő chamois színű selyemben meggyiszin bársonnyal gazdagon díszítve. Jarmatzkyné úrnő rózsaszín failleben fehér illusionnal és fekete gyönggyel díszítve. Kupuszárovnitsné úrnő szürke selyem hason színű atlasz és granatszín bársonnyal. Plechné úrnő vörös selyem fehér tarlatan és fekete csipkével. Kélerné úrnő fekete faille, hasonszínű gyönggyel kivarrt, csipke volant és tunique, haja vörös camelialával díszítve. Heimné úrnő egész feketében különös finom izléssel. Mathes-Röckel úrnő rózsaszín failleben széles fehér csipke és rózsákkal díszítve. Dániel Ilona úrhölgy fehér gazir rózsaszín selyem és gyönggyel virággal. Bielek Vilma úrhölgy vörös selyemben fehér tarlatan és fehér gyönggyel. Szávits Olga úrhölgy kék és fehér tarlatanban vörös verbenával. Bakalovits Mariska úrhölgy izlésteli fehér tarlatanban ezüsttel gazdagon díszítve. Gesztessy Ilona úrhölgy fehér gazirban vörös selyemmel. Popovits Natalia úrhölgy fehér tarlatanban vadrózsákkal. Petrovits Anna úrhölgy fehér atlaszban, hasonszínű gyönggyel. Ezeket felül izléssel voltak még öltözve Emanuel Alex., a két Wiltschgó, Babáry és a Virányi kisasszonyok. A nőegyletnek eddig szerzett babérait ezen táncvizigalom bizon csak szaporítani fogja, mert oly kedélyes, oly fesztelen mulatságot nem egyhamar fog látni Beckerek; nem is mulaszthatom el e részben a nőegylet választmányának kifejtett tevékenységét, önfeláldozását és a szent ügy iránti lelkesültségét a nagy közönségnek tudomására hozni, kik nem kimélve semmiféle fáradságot nem riadva vissza az előrelátható akadályok és előre nem látható kellemetlenségek elől, páratlan kedvesség és buzgósággal igyekeztek magokra vállalni nemes hivatásoknak a legjobban megfelelni, de fáradozásaikért azon megnyugtató öntudatot nyerték mint jutalmat, hogy a mai viszonyokhoz képest hallatlan eredmény koszoruzta nemes önfeláldozásokat, midőn az egész nagy közönség nevében derék hölgyeinknek köszönetet mondanék azt hiszem, a legjobb kívánságnak adok kifejezést, midőn a jótékonyczélú nőegyletnek számos ily sikerült táncvizigalmat kívánok. — Nem mulaszthatom el még a rendezők egyik tagja Weisz Izidor úrnak fáradozástal figyelmét megemlíteni. — A mulatság reggeli fel ötig tartott és oly népes volt, mint eddig Beckereken talán még egy sem. — A tánczterem Wiltschgó úr fáradozásai folytán a legnagyobb

izléssel volt díszítve, kár, hogy a rendező urak elfoglaltsága miatt oly kevés figyelem fordítottat reá, hogy a csakugyan igen díszes terem a szünóra után már annyira tele volt füsttel, hogy majdnem kiállhatlanra tette a bennmaradást; továbbá még a jövőre nézve figyelmessé teszem a rendező urakat, hogy Konstantinovits úrra több figyelmet fordítsanak, mert Stevo úr elbizakodottságában és mert concurrense ninesen saját kénye és kedve szerint játszik*).

* A gyermekbálról. Alig hiszem, hogy a farsangi „ivad” egy bálján annyi jó kedv az arczokból kiragyogó öröm látható lesz, mint a tegnap (január 27-én) megtartott gyermekbálon. Már 7 órakor robottak a kocsi a casinó felé, s 8 órakor oly népes volt a tánczterem, hogy ha az a sok kis tánczosnő egyszerűre nagyra nőt volna, és uszályruhát ölt — szűkebben lett volna a hely. Érdekes látvány volt a megérkező gyermekeket megfigyelni, mint léptek be, mint kezdték el a tánczot, ösmerakodtek egymással. A fiuk legtöbbnyire eleinte a mamák ruháiba kapaszkodva félrevonultak, a már előbb érkezett és magukat otthonosnak érző kis dáma elöl, de ez a passiv helyzet nem tartott sokáig, mert a zene hangjaira neki ugrott a legfélénkebb hős is. A tánczolókat két osztályba lehetett sorozni. Egyikét ama lányok és fiuk képezték, kiket A beles úr oktatót a üteny és szabályos lépések szerint való tánczolásra, a második osztály pedig azokból állt kik — csak úgy gondolom formára jártak. — Hanem ezek voltak a legkitartóbb és leghevesebb tánczoló, nem törődven semmit Stevo szeszélyes taktusával neki iramodtak és forogtak mint a csigák. A szünetek alatt Póty sütemény- és czukorasztala valódi ostromnak volt kitéve. — Volt olyan tánczos is, ki az egész est alatt nem tudott megválni a bonbons- és czukros gesztenye édes nézésétől Benn a tánczteremben a czukor hatalmas ösmerkedési eszköznek bizonyult be. Egy kézbe nyomott bonbons annyit volt, mint bemutatás. — A francia nyelvűek minden zavar nélkül sikerültek, ép úgy a magyar-kör, melyet nyolcz pár oly jellemző élénkséggel tánczolt, hogy szinte sajnáltuk, mikép a nagy bálakon e táncz elmaradt. Volt cotillon is, és pedig sok mulatságos figurákkal. A közönség, nagymamák, papák, nagybácsik, a legvidámabb hangulatban nézte a fúrge gyermekszereget mulatságot. Ábeles tánczmeister úrnak, mindenki szerencsét kívánt az általa elért sikerhez. Csakis az ő fáradozástal szorgalmának, buzgó erélyének köszönhetik az illető szülők, hogy gyermekeik már most oly ügyesek a tánczban. Ábeles úrnak különben már oly jó hírre van, hogy mindenki, ki tőle tanult tánczolni, és ilyenek három, négy nemzedékből vannak városunkban, beillenek egy balletcorpsba. Különösen a férfiak. Volt bálkirályné is, a kis Filkovich Luiza. Ezt még azok a mamák is elismerték, a kiknek kis lánykaik ott voltak. — Két óra után vége volt a kisgyermek-bálnak, és elkezdett tánczolni egy-két nagygyerek. Valjon mily édes álmokból ébredt fel ma az a sok kis leány, pajkos fiú? Ha azt valaki elmesélné!? (1875. jan. 28.) +

* Ezt az érdekes tánczestélyt megvalom magam is szerettem volna látni, már csak azért is, hogy a többi szépek neveit is átadhattam volna az utókor számára. — A mi Stevo-t illeti, az igaz, hogy ő néha korábban elalszik, mint a hogy a tánczoló közönség szeretné. (Szerk.)

1879.

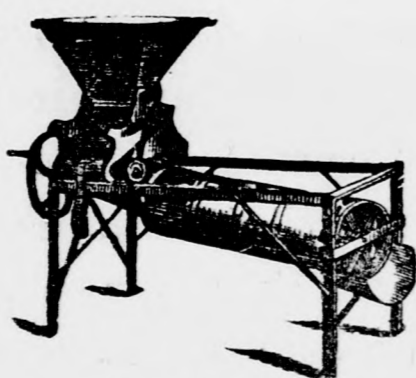
*** Helybeli főgymnásiumi zárúnnepély.** Junius 30-án tartatott meg a helybeli főgymnásium záró-ünnepélye bucsubeszéddel, zenével és szavalatokkal. A jelen tanévben is kaptak a jóviseletű és szorgalmas tanulók ajándékokat, melyeknek kiosztása előtt főt. Arányi Béla igazgató úr bucsubeszédet intézett az ifjusághoz, serkentve ezt, hogy a becsületesség és tisztesség útján tovább haladjon és az intézetnek jó hírnevét szíven viselje. Jutalomtárgyakat a nmélt. közoktatásügyi miniszterium, Kulifay Lajos polgármester úr, Arányi Béla igazgató úr, főt. Gieszwein kegyesrendi áldozár, Szathmáry-Bárány Dóra úrhölgy, Hoffmann Mátyás néptanító úr, Dr. Kollarich Mihály úr ajánlott föl az igazgatóságnak, melyeket ez a tanári kar közmegegyezésével a következők közt osztott szét: Notáros Mihály, I. oszt. t.; Bernáth Antal, II. oszt. t.; Krumenaker Mihály, III. oszt. t.; Thurinszky Milivoj, III. oszt. t.; Nikolits Miklós, III. oszt. t.; továbbá Molnár Kálmán, Kropf Sándor, Oncs János, Kassovitz Henrik, Galler István, Róza József, I. oszt. tanuló; Jarmatzky Sándor, Klein Sámuel II. oszt. tanuló; Szilágyi Albert, Mandrovits Pál, Magda Valér, III. oszt. tanuló; Szendeffy Aladár, Kiss István, Wolfinger Mór IV. oszt. tanuló; Papp Géza, Brájjer Lajos, Matavovszky András, V. oszt. tanuló; Damjan Péter, Kolpaszky István, VI. oszt. tanuló és Zindel Béla VII. oszt. tanuló. Az igazgató által kitűzött jutalmakban részesültek: Demkó Dezső I. oszt. t.; Váradny Imre, II. oszt. t.; Kuhn János, II. oszt. t.; Dimitrievics Izidor, IV. oszt. t.; Damjan Péter és Pollák Győző, VI. oszt. tanuló; Steingassner Imre és Lestyánszky Pál, VII. oszt. tanuló. A szavalók közül Zindl Béla magyar, Petrovics Sándor francia, Lestyánszky Pál görög, Demjan Péter latin szavallatával nyertek tetszést. (1879. július 10.)

+ Halálozás. Köemlék nem fogja díszíteni sírját, életében csak keresztnevével szolgálták és nevét még rokonai is egy pár hó múlva alig fogják emlegetni; és mégis érdemes arra, hogy néhány sort szenteljünk az imént elhunyt piarista szakácsnénak Rositz Josephának, kinek körültekintő okszerű gazdálkodása és a mai cselédeknek ritka becsületessége képesítette a piaristák házfőnökét arra, hogy rövid két évi ittléte alatt több ezerre ragó javításokat és szépítéseket eszközölhetett abból, amit a konyhán meg-gazdálkodott. — Legyen áldott Pepi néni emléke. Nyugodjék békében. (1879. július 17.)

1881.

*** Tánctvialom.** A helybeli jótékony nőegylet által f. évi február hó 12-én a casino termeiben rendezett és tombolával egybekötött jótékonycélu táncvialom ha a látogatottság tekintetében, különösen a szép nemet illetőleg, nem is, mindenesetre azonban az élvezet tekintetében fényesen sikerültnek mondható. — Méltán panaszkodhatunk a hölgyek részéről ez alkalommal tapasztalt gyér látogatottság felett s különösen hiányzott ott a rendező elem, az ezen táncvialomat saját alapja javára rendezte jótékony nőegylet tagjai, mert azokból mintegy négy öt nőt kivéve nem láttunk ott egyet sem. Hogy e részvétlenség a jelenlegi idők anyagi mostohaaságából eredt-e, ezt valóban nem tudjuk, annyi azonban bizonyos, hogy a hölgyekkel szemben túlnyomó számban jelen volt férfiak

közül, — kik nem egyedül a jótékonyaság, hanem Terpsichore oltárára is mentek áldozni, — igen sokan voltak, kik tánczosnő hiányában, mint falu helyen szokas mondani, petrezselmet voltak kénytelenek árulni. S ép ezért hölgyeink halomra osztogatták a kosarakat, minthogy egyesek egy-egy táncra már annak kezdetén is öt-hat férfi által voltak elfoglalva, kik az őket ért kegy folytán az ígérkezés sorrendjében állva, alig győzték a boldog percet bevárni, midőn legalább is egy tórral sikerül nekik tánckedvőket kielégíteni, mert ennél több egyre aligha jutott. — Magát ezen ügynevezett „kosárosztogatást“ tekintve, bár az a hölgyek nagyobb részénél, — a köztök s a férfiak között fenállott aránynál fogva, — eléggé indokolt volt, mindazonáltal egy a táncvialomban jelen volt nő, talán a férfiak nagy száma feletti elbizakodottságában, indokolatlanul is igen szerelte a kosarakat osztogatni, a mennyiben nagyon válogatott az öt táncra felkért férfiakban, kettőt-hármat az „el vagyok foglalva“ ürügye alatt magától eltávolítván s csupán olyanoknak osztván a kegyet, kiket talán személyes szépségek, vagy tekintélyesbb társadalmi állásuknál fogva arra egyedül méltóknak talált. Egy ily eljárás beillik talán egy bizonyos, nem tudjuk mi fán termett arisztokrata körbe, ha az az illető lakosztályának négy fala közé szorul, de egy nyilvános társaságban még akkor sincs igazolva, ha a férfiakban oly nagy választék jut, mint az ez esetben volt. Ezáltal csak kért akarjuk az illetőt, hogy jövőben hasonló alkalommal ily eljárástól tartózkodjék, mert az egyáltalán nem egyeztethető össze a társadalmi illem szabályaival. — Attérve magára a táncvialomra, ez minden tekintetben vigan és a kedélyeket fokozatosan lelkesült-ségre ösztönözve folyt le, melyből a jelenvolt hölgyek mindegyikének kijutott a maga része; ezek között ott láttuk Demkó Pálné, Kühnel Oszkárné, Zsiros Mihályné, Plechl Szilárdné, Linyacszy Pálné, Oeswaldau Natália bárónő, Nedics Jánosné, Spiegel Etelka, Mangold Hermanné, Seegerc alezredesné, Galuschke őrnagyné, Szentkuthy Gézané, Napholcz Agostonné és Mattanovits Formosné urnókat, valamint Emanuel nővérek, Popovits Olga, Weisz Antonia, Grób Gisella, Popovits Emilia, Schwerteczky nővérek és Schmidt Lujza urhölgyeket, kik mindannyian fokozatos hévvel lengették a nagy termen végig a cigány vonója varázsolta tánczokat és emelték a kedélyes hangulatot, melynek csak a reggeli órákban történt szétoszlás vetett véget — Meg kell még említenünk a tombolát is, melyen mintegy nyolcvan díszes, sőt itt-ott igen értékes tárgy lón kijátszva, melyeket a szerencsés nyerők ott azonnal átvettek. — Teljes és hálás elismerést kell még szavaznunk Dr. Demkó Pálné urnónek, ki a bálanyai tisztet szokott szeretetreméltósággal végezte (1881 febr. 17.)

nagy választékban raktárában tart, s noha a jelenlegi agio ezen kitűnő osztó és tisztító gépeket drágítja, jökor eszközölt nagyobb mennyiségre kötött szerződés által azon kellemes helyzetben vagyok, azokat a legolcsóbb árakért adhatni. — Ezen eredeti Mayer'féle Trieurök jó minősége és termőképességére nézve én teljes kezes-séget vállalok. (1875 jan 21.)

Rajziskola megnyitása.

Tisztelettel alulírott ezennel bátorokodik a t. cz. közönség tudtára hozni, hogy f. évi október 1-től kezdve, tulajdon házában az izr. imaház közelében

Vasárnapi rajziskolát
ipartanonczok részére,

vasárnap reggeli 10 órától 12-ig havonkénti 50 krnyi tandíj mellett nyitand.

Azonkívül külön oktatást adni hajlandó a

VIRÁGFÖSTÉSZETBEN,

s felkérem az ezen oktatásban részt venni hajlandókat ezen szándékukat velem tudatni.

GOIGNER JÓZSEF,
academ. föstész.

(1874 okt. 8.)

Előleges jelentés.

Alulírott tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, miszerint f. é. augusztus 24-én a casino helyiségeiben

TÁNCZISKOLAJÁT

megnyitandja.

Nagy-Becskereken, 1874. július havában.

Tisztelettel
Geuduschek J. L.,
tánczmester.

(1874 jul. 23.)

Helyiség változtatás.

Alulírt tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy

könyvkötői műhelyét

Nov. 1-től Kölsch ur házából Haidegger asszonyaság házába, általellenbe a Staats'féle háztól, átteszti.

Köszönnvén egyuttal az eddigi bizalmat, reményli hogy a jövőben is kegyes pártfogásukban részesültek.

a hol is **egy tanoncz** felvétetik.

AMBRÓZY EDE,

könyvkötő.

(1874 okt. 8.)

DAUN GYULA,

vasárukereskedő, Nagy-Becskereken,

bátorokodik a t. cz. gazda, gabonakereskedő és malombirtokos uraknak becses tudomására hozni, miszerint a legujabb javításokkal ellátott

eredeti Mayer'féle TRIEUR-eket Kalkból

nagy választékban raktárában tart, s noha a jelenlegi agio ezen kitűnő osztó és tisztító gépeket drágítja, jökor eszközölt nagyobb mennyiségre kötött szerződés által azon kellemes helyzetben vagyok, azokat a legolcsóbb árakért adhatni. — Ezen eredeti Mayer'féle Trieurök jó minősége és termőképességére nézve én teljes kezes-séget vállalok. (1875 jan 21.)

(188-3.1)

Daun Gyula.

Mechanikai műtárlat

a halpiacz téren.

Alulírott bátorokodik a n. é. közönséggel tisztelettel tudatni, hogy ma és következő minden napokon előadás tartatik a

MECHANIKAI MŰTÁRLATBAN

kisded önmozgonyokkal és képekkel, híres művészek által készítve, nem környékképek, (Panorama), hanem valódi szinpad, díszítményekkel és finom gépezettel, mintha emberek és állatok mintegy élve mozognának, és pedig:

Miksa, mexicói császár elfogatása.

Miksa, mexicói császár agyonlövétése

1867. évi június 16-án Queretaróban. (Önmozgó alakokkal).

A n. é. közönség kegyes pártfogását és számos látogatását kéri teljes tisztelettel

Paygnot Odön,
Párisból.

(1)

(1872 aug. 15.)

MANGOLD LIPÓT

könyv-, zenemű- és papirkereskedése N.-Becskereken ajánlja nagyválasztékú

oskolai könyvek raktárát,

főgymnásiumok, népiskolák és magántanodák számára; továbbá

író-, rajz- és festészeti szereket, tanszereket, iskolai tarisznyákat fiúk és leányok számára,

egyáltalában minden szakmába vágó tárgyakat a legolcsóbb árak mellett. (1874 szept. 3.)

Nagykikindai Keményítő és Dextringyár Schaaf Testvérek.

A királyság legnagyobb keményítő és dextringyára, amelynek gyártási ágai: a legjobb minőségű darabos-, túllanglais- és kristálykeményítő, keményítőtiszt (hajpor), továbbá: dextrin, britisch-gummi, szemcsés mézga, leiogomme, Amidon Grille és az összes appretura és ragasztóanyagok.

A gyárat 1904-ben alapították Velika Kikindán. Teljes üzem idején 80—120 embert foglalkoztat és teljesítőképessége évi 200 vagon keményítő és 40—50 vagon dextrin és britisch gummi. Alapítása idején a Schaaf-Testvérek gyára volt az Osztrák-magyar monarchia egyedüli gyára, amely britisch-gummit (a textilgyártáshoz nélkülözhetetlen anyagot), kristálykeményítőt és dextrint gyártott. Béke időben főként Ausztriába és Csehország nagy textilgyári helyeire szállított a gyár. Darabos kristálykeményítőt gyártott, amely a kereskedelemben mint rizskeményítő van forgalomban. Foglalkozik a gyár nagyban poudert készítésével is. 1905. évtől 1910-ig a gyár készített volt egyedül a monarchia területén poudert. Évi termelése ebben a cikkben 40—50 vagon telt ki.

A gyár egy 120 és 60 lóerős géppel rendelkezik és saját villanytelepe van. Sajnálatos, hogy a kitűnően felszerelt és kezelésben lévő gyár a határzárak miatt nem fejtheti ki azt a nagy tevékenységet, amelyre hivatva van és amellyel az ország gazdasági életét jobban fellendíthetné és exportunkat növelhetné.

Decker R. és Társai kalapgyár Zsombolya.

Zsombolya, ez a Torontál északi részében fekvő mezővároska az utolsó években óriási léptekkel haladt a kereskedelmi, de főként az ipari vállalkozások felkarolása és létesítése terén. Egész csomó ipari vállalkozása van, amelyek ezen a téren ugyyszólván mintaszerűek lehetnek. Ilyen a Decker R. és Társai kalapgyár is, amely egyike Zsombolya legérdekesebb gyárainak.

A kalapgyárat 1878-ban alapította Decker Rezső Zsombolyán. Ez a gyár volt akkoriban Magyarország legelső gőzerőre berendezett kalapgyára. Azóta természetesen a modern technikai kívánalmaknak megfelelően több és több újítást és tökéletesítést vittek keresztül ezen a téren, míg a Decker testvérek mai a legkényesebb igényeknek megfelelő gyára felépült.

A gyár két holdnyi területen fekszik és teljes üzemből 40—50 munkást foglalkoztat. Gőzerőre van berendezve és a technika legmodernebb alkotásaival van felszerelve. A gyár gyapju-, nyulszőr-, loden- és velour-kalapok gyártásával foglalkozik. Speciáli-

tása a loden- és velour-kalapok gyártása. Béke időben a Decker kalapgyár elsőrangú termékeit exportálták Svájcba, Romániába és Ausztriába. Most egyelőre a cég csak a jugoszláviai piacnak termelhet.

A Decker kalapgyár jelenleg éppen megtett minden előkészületet arra, hogy a kalapgyártásban a békeminőséget vezesse be újra. Külföldről éppen beérkezően vannak a cég számára a legfinomabb nyersanyagok, amelyek felhasználásával a cég csakis a legprimább békeminőségű árukat fogja előállítani, amelyekkel nyugodtan fölveszi a versenyt a külföldi hasonló gyáraival. A belöldi kereskedelem szempontjából a Decker kalapgyár működése elsőrangban fontos, mert az új vámtarifa a külföldi kalapok behozatalát nagyon megdrágítja és így a belöldi kereskedelem a külföldivel teljesen azonos minőségű és értékű árut szerezhet be a belöldön jóval olcsóbban.

A Decker R. és Társai kalapgyár cégtulajdonosai: a Decker Testvérek.

Ifj. Bohn Mihály és Társai Zsombolya.

A királyság legnagyobb gőztéglagyári, cserépgyári és téglagyári vállalkozásának, az Ifj. Bohn Mihály és Társai téglagyárának központi intézősége van Zsombolyán. A cégnek 120 holdnyi területen fekszik a zsombolyai központi téglagyára. Fiókvállalatai vannak Kikindán (90 holdnyi területen), Szenthuberten és Károlyligeten. Teljes üzemből a cég 2000 munkást foglalkoztat és évi termelése 15 millió téglát és 50 millió cserépet. A cégnek, saját telepeinek ellátására, nagy gépjáratóműhelye is van Kikindán.

Az Ifj. Bohn Mihály és Társai cég, amelyet 1864-ben alapítottak, gyártmányai kitűnőségénél fogva rövidesen világhírré tett szert. Speciálisát, a *világhírű 253. számú Bohn szab. dupla átfedő hornyolt cserépet a világ minden tájára exportálta*. Egy másik világhírű gyártmánya a Bohn-cégnek a szabadalmazott agyagtisztítógép, amely az agyagot minden mészkőtől mentesíti. Ezen a téren a Bohn-féle gép vált be a legjobban, mert nagyon gazdaságos és kevés erő mellett igen nagy eredményt mutatott föl. A háboru előtt a Bohn-cég által gyártott szabad. agyagtisztítógépeket Egyiptomba, Franciaországba, Olaszországba, Németországba és Oroszországba exportálták.

Sajnálatos, hogy momentán a cég nem fejtheti ki teljes erejét az export terén, mert téglagyári iparunknak kiváló fejlettsége folytán igen kiváló és számottevő haszna volna ebből az országnak és a munkanélküliek egész serege jutna kenyérkeresethez.

Treisz-féle

(ezelőtt Hungária)

Gőztéglagyár R-T. Zsombolya.

A Treisz féle gőztéglagyárat, amely méltán foglal helyet a királyság legnagyobb ilyenmű vállalatai között, 1903-ban alapították a legmodernebb berendezéssel. A gyár telepe közvetlenül a zsombolyai vasuti állomás mellett fekszik. A gyár speciálisát és főterméke a **kétszerhornyolt tetőcserép**, mely gyártmányának a háboru előtt nemcsak Magyarországon de Galiciában, Horvátországban, Bosznia-Hercegovinában, Romániában, Bulgáriában és Törökországban a legjobb neve volt és nagy keresletnek örvendett. A gyár

azonkívül azonban foglalkozott falitégla és idomtégla gyártásával is. A Zsombolya körül fekvő nagy városokat: Temesvárt, Szegedet, Aradot mind a Treisz-féle téglagyár látta el téglával.

A gyár évi termelőképessége 15 millió tetőcserép, 20 millió falitégla és 3 millió különböző idomtégla. Az ország gazdasági életének szempontjából felbecsülhetetlen kár, hogy a határzárak és a nehéz forgalmi viszonyok között ez a kitűnően felszerelt és vezetett gyár csak korlátolt üzemmel dolgozhatik.

Becskereki beszerzési források.

Autogarage és javító-műhely:

Berberszki Mita, Miletiyeva (Temesvári) u. 18.

Acsnester:

Koppi István, Leszingova (Kossuth) u. 3013.

Biztosító intézetek:

Adriai Biztosító Társulat, Szerb Szövetkezeti Bank R. T.-nál, Páriska u. Telef. 43. 47.
Jugoszlaviai Általános Biztosító Társaság, Vojvode Misitya u. Telef. 259. Puz, jég, belérés, balcses, szállítmány- és életbiztosítás.

Bognárnester:

Dauth Mihály, Geteova (Német) u. 46.

Bor- és pálinkanagykereskedők:

Bobek György, Knez Milefina (Nicky) u.
Krausz Izso, Tomasoáci u. Telefon 227.
Koln Ignác, Vojvode Misitya u. 6. Telef. 91.
Kovács János, Bégaparti vasúti vendéglő és Kalvinska u. Telef. 54. 287.
Mayer János, Knez Pavlova (Kipuzsi) u. 4.
Sólyom György, Kralja Petra trg 629.

Schmelz Miklós, Pupinova (Arpád) u. 7.

Bornagykereskedők:

Bogdanović Milan, Zsümi trg 6. Tel. 365.
Geyer Lajos, III. külker., II. vasúti átjáróval szemben.
Jára József, Vojvode Misitya u. Ambrózy-ház.

Bőreszövő és tímár:

Steinmetz István, Ftyesova (Magyar) u. 43.

Bőrkészítő- és boeszkorgyár:

Szenetván Mihály, Liubljanszka (Petrovics) u. 1045.

Bőrkereskedők:

Láng András, „Korona”-szallovával szemben.
Parnantye és Wilhelm, Alexandrova (46) u.
Temmer Testvérek és Istvaneski, Szvetoszava Markovits u. Telef. 120.

Butorgyár, redőnygyár, fa- és érc-koporsógyár, tenetkezési vállalat:

Beneze Antal és Pja, Alexandrova (Hunyadi) u. 17. Telef. 46.

Eckfeld (Fő) u. 4.

Optikus és kőszerszerek raktára:

Keller Ferenc, Alexandrova u. 222. I. em. Telef. 222.

Olaj, gyiszisz, kémiai cikkek raktára:

Subony Mariska, Etvesova u. 38. (M) u. 4.

Marianne Welner, "Wiener Danne Salon", Car Dusanova (Fő) u. 4.

Plesktyi Nikoleta, Szászvárosi u. 6. u. 4.

Glaszen Ferenc, Etvesova (Magyar) u. 32.

Neumann Mór, Gimnazijska u. 59/2.

Szilvizaryar:

Fejel Rudolf, Beogradszka (Écska) u. 11.

Szobafestők és mázólok:

Bosnyák János, Zmaj Jovina (Mária Terezia) u. 2910.

Bukovác Pál, Silerova (Honvéd) u. 335.

Eck János, Geteova (Német) u. 134.

Feketes Ferenc, II. Kálk 69. Geyer vendéglő mellett.

Pálffy István, Szent Vendel u. 225.

Szűcsmesterek:

Csábi Rezső, Petrogradszka (Melencei) u. 28.

Csiszar József, utóda Szobottin Obrád, Petrogradszka (Melencei) u. 444/4.

Horváth Géza, szőrmekereskedés, megóvó-intézkete, Car Dusanova Váráljai u. 1.

Takarékpénztár, bank, váltóüzlet:

Közgazdasági Bank R.-T., Alexandrova u. 514. Telef. 172, 10.

Nagybecskereki Takarékpénztár, Wilson trg. Telef. 16.

Nagybecskereki Népbank R.-T., Hunyady u. 4. Tel. 62.

Szpiszka Stefionica d. d., Alexandrova u. Telef. 81.

Szpiszka Zadrizna Banka d. d., Nagybecskereki fiókja, Pariska u. Telef. 43, 47.

Szpiszka Poljoprivredna Banka d. d., Kralja Petra trg. Telef. 212.

Torontáli Agrárbank R.-T., Alexandrova u. 606. Telef. 244.

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Gyógyóvénny átvevő cégek:

Alan, 1869.

Fényképezők:

Derler Nini, Alexandrova (Fő) u. 30. I. em.

Goldmann Miksa, Car Dusanova (Váráljai) u. 12.

Krenser István, Obala Prince Jelena u. (Gizella-part) 4.

Orosz Lajos, Krnuszka u.

Férfi- és nőruházár:

Frank Lajos, Alexandrova u. 10. Telef. 141.

Grünbaum Vilmos, Alexandrova u. 6. Telef. 114.

Fuvarozási vállalatok:

Bergenthal Dezső, Szerb templom u. Telef. Irada 139, telep 233.

Szállítmányozási és Bizományi R.-T., Fő u. Szagelschmidt-ház udvarán, Tele: Irada 87, lakás 323.

Fűrészfűvállalat:

Regauer Mihály, Sokolski kely (Szechenyi-part) 14.

Fűszer- és égyarmatárú nagykereskedések:

Deutsch Márton (Fűszer- és rövid-áru) Zsitni trg. 8. Telef. 86.

Gazdasági R.-T., Alexandrova u. Telef. 278.

Óz, Guttmann Jakabné és Fiai, Vojvode Bojovitya u. Telef. 96.

Jovanovic M., Wilson trg. 4. Tel. 202.

Nagybecskereki Népbank R.-T., Fűszertrg., Pariska u. 2. Telef. 63.

Prandell Rudolf, Alexandrova u. Telef. 64.

Szerb Kereskedelmi Társaság, Alexandrova u. Telef. 130.

Szpiszko Trgovacko d. d. Telef. 231.

Strojin Milivoj, Silerova (Honvéd) u. sarka.

Weiterschan János, Révay u. 14.

Gabonakereskedők:

Bogdanovic Milan, Zsitni trg. 6. Telef. 365.

Fenyves Izsó (váltóüzlet) Zsitni trg. 8. Telef. 174.

Kállai Jenő, Zsitni trg. 8. Telef. 129, 192.

Kerpner Lajos, Wilson trg. Telef. 189.

Komlós és Székely, Alexandrova u. 525. Telef. 221, 222.

Krishaber és Schlosinger, Vojvode Mishiva u. 6. Telef. 55.

Strasser és König, Telef. 30, 155.

Torontáli Agrárbank R.-T., Irada u. 11.

Fűszer- és égyarmatárú kereskedések:

Prezečan T., Aleksandrova (Fő) u. Telef. 235.

Fendler József, Alexandrova (Fő) u. Telef. 20.

Rosa Béla, Alexandrova (Fő) u. 2. Torontáli Agrárbank R.-T. üzlete, Alexandrova (Fő) u. Telef. 277.

"Pranst" Mikov és Doroslovac, Kralja Petra trg.

Fűszer- és veyeskereskedések:

Óz, Deklis Lenicné, Nemunja u. Dobrovolski Miklós (festék és lak-kereszt), Nicky u.

Gerb Mihály (pótskereskedő is), Etvesova (Magyar) u. 1618.

Flauger István, Geteova (Német) u. 25.

Heber János, Geteova (Német) u. 137.

IFI, Hof Nándor, Geteova (Német) u. 1974.

Igel Péter, Brig. Riszitya (Aradai) u. 138.

Klein Manó, Brig. Riszitya (Aradai) u. 36.

Langelkelder János, Knez Pavlaya (Kunizsi) u.

Misztovics és Kadelberger, Brig. Riszitya (Aradai) u. 8. Magyartaras 1921 május 1-en.

Oszvald Pál és Fia, Beogradszka (Écska) u. 1910. Telef. 219.

Pavle Pavloye, Zsitni trg. 6. Szt. Miklós u. 18.

Szilz Vilmos, Etvesova (Magyar) u. 1.

Schaefer Nándor, Zmaj Jovina (Mária Terezia) u. 7.

Szilzer Károly, Beogradszka (Écska) u. 2. Telef. 324.

Selamon Lőrinc (korcsutáros is), Silerova u. Kaszárnyával szemben.

Sohn Károly (női-divatüzlet is), Brig. Riszitya (Aradai) u. 245.

Schwab Jakab, Etvesova (Magyar) u. 44.

Prva Vel. Bečkereka tvornica sapuna i sveca, Vojvode Bojovitya u. 15. Telef. 170.

Szállodák:

Hotel Beneth, Kralja Petra trg. Telef. 42.

Dina-szálloda (vendéglő is), Brig. Riszitya u. 31.

Korona-szálloda (vendéglő, kávéház), Wilson trg.

Kovács János yasuti vendéglője és szállodája, Bégarparti állomásnál. Telef. 287.

Paris (Post)-szálló, (étterem, kávéház), Pariska u. Telef. 100.

"Mozdony"-szálló (vendéglő is), Brig. Riszitya u. 138.

Szász, rum- és Hkőryar:

Schwirbleh Alajos, Brig. Riszitya (Aradai) u. 168/9. Telef. 259.

Szeszifőzde:

Weiterschan Péter, Brigadira Riszitya (Aradai) u. 173.

Szőn, tűzifa-, koks- és faszén-kereskedők:

Bánó és Bróder, Vojvode Mishiva u. 4. Telef. 261.

IFI, Krausz Gyula, Alexandrova u. Közvetlen bank épülete, I. em. Telef. 103.

Kemény Árpád, Bégarvászor és Rákóczi u. sarka. Telef. 187.

Kurthänder Antal, Brig. Riszitya u. 1. Telef. 35, 53, 89; éjjel 123.

Novák és Társai, Wilson trg. 4. Telef. 301.

Steinitzer Géza, Brig. Riszitya (Aradai) u. Telef. 58.

Szekereskedelmi és Áruforgalmi Társaság, Silerova u. 2. Tel. 83.

Vörös Árhim és Társa, Telef. 24.

Szilvizaryarok:

Dobhai István, Miletityeva (Temesvár) u. 29.

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Orthodoxia

Torontálmezei Takarékszövetkezet és Hitelbank, Alexandrova u. Telef. 15.
Igazg. telef. 88.

Tánciskola:

Schmidt Mihály táncos, Korona u. 17.

Tűzfakereskedők:

Gergely Samu, Vénsmartócva (Uri) u. 18. Telef. 309.
Gerő Henrik, Krunszka u. 4.
Kurländer Antal, Brig. Risztitya u. 1. Telef. 35, 53, 89; éjjel 123.

Uri- és nőidivatkereskedések:

Péger Rezső, Szabótyeva-u. Mezőnik Imre, Kralja Petra trg. Telef. 158.
Dojkovics és Petrovácki, Fő u. Telef. 338.

Uri- és nőikalapkészítők:

Andresz A., Kralj Petar trg (Főter) 680.
Drágán Testvérek, Petrogradszka (Melencei) u. 49. Május 1-től Car Dusanova u. 38.

Uri- és nőiszabók:

Popovics, Palkóné és Tolmács, Alexandrova u. 40.
Schofro Adám és Pitsch Péter, Brigadira Risztitya u. 41.
Toth József, Alexandrova u. Urbán Antal, Etvesova (Magyar) u. 29.

Uri-szabók:

Bering Károly, Gizella-part. Kurländer-udvar.
Brennessel György, Vojvode Putnika (Alkotmány) u. 19.
Feketics Péter, Nicky u. 1.
Györkös Lajos, Vojvode Putnika (Alkotmány) u. 29.

Gärtner Ferenc, Petrogradszka (Melencei) u. 46.
Jakob Mihály, Brig. Risztitya (Aradai) u. 14.
Jungheim Adám, Car Dusanova (Váraljai) u. 12.
Horváth Miklós, Knez Miletina (Nicky) u. 1.
Kocsis E., Ambrózy-szappangyár Épülete.

Klopp és Péter, Brig. Risztitya (Aradai) u. 19.
Malbaski Dusan, Car Dusanova (Váraljai) u. 4.
Mucz Voin, Nemanyina u. 2.
Tyurcin Radován, Markovics u. Welsz és Tarsai, Knez Pavlova (Kimiszi) u. 1.

Uridivatruház:

Bukovác István, Alexandrova u. sarkán.
Liptay Dezső cipőárúház, Alexandrova u.

Üveg- és porcellánkereskedések:

Beno József, a nagyhid mellett.
Drobac Bogdan, Zsitni trg 8.
Gazdasági R.-T. üveg- és porcellánosztálya, Fő u. Telef. 178.
Ivanitza Ferd. Károly, Fő u. 39.
L. Rosenfeld, Alexandrova (Fő) u.

Üveges és képkereskedő:

Standhaft Rudolf, Vojvode Mesitya (József főherceg) u. 7.

Vaskereskedők:

Boleszny Antal, Alexandrova u. 37.
Daun Gyula, Alexandrova u. 512. Telef. 66.

Vendéglők, korcsmák.

Arendt József szálló, Miletityeva (Temesvári) u. 20.
Özy, Brüll Miklós, Miletityeva (Temesvári) u. 12.

Dobozgyár:

Első Bánági Győztes- és Kereskedelmi Dobozgyár és Műkönyvkötészet, Gizella-part 6. Telef. 125.

Drogueriák:

Balla Richárd, Alexandrova (Fő) u. Kovács Sándor, Alexandrova (Fő) u. 522.

Ecdyváry:

Sonogyi Róza, Bakics u. 29. Alapítvány 1888.

Elektrotechnikai üzemek:

"Volta" Műszaki és Villamossági Részvénytársaság, Alexandrova u. Telef. 137.
Kindl F. és Tsa, Nemanyina (Jenő főherceg) u. 5.
Schmerek Engelbert, Etvesova (Magyar) u. 24.

Előnyomda:

Szehr Mariska, Obala Prince Jelena u. (Gizella-part), Kurländer-udvar.

Építési vállalkozók:

Domonkos József építőmester, Somogyi u. 3.
Pányi és Merschbacher, Vojvode Bojovitya u. 28. Telef. 297.
Petry és Lukács, Vojvode Bojovitya u. 23.
Téglagyári és Építőipari R.-T., Vojvode Mesitya u. 6. Telef. 67.
Matjern és Huszar (azelőtt Hoff Nándor és Tsal), Pupinova u. 23. Telef. 163.

Épület- és bútorasztalosok:

Babics Frigyes malomfelszerelő, Geteova (Német) u. 3.
Csábi Vencel, Pupinova (Árpád) u. 7.
Eperjessy Károly, Beogradzka (Ecsékai) u. 2317.

Hizli Ferenc, Zápolya u. Kará-csonyi-ház.
Körényi László, Megyeház u. 806.
Első Nagybecskerek Szappan- és Gyertyagyár Asztalos Osztálya, Vojvode Bojovitya u. 21. Telef. 170.

Stein Mihály, Honvéd u. 14.
Szelgrád Antal, Geteova (Német) u. 2855.
Vereb és Gruzling, Silerova (Honvéd) u. 15.

Épület- és díszműbádogos:

Bergel Hermann, Vásártér 5.
Meszmann Mihály, Nemanyina u. 2.
Walik Stefan, Dmgyerszki-sörgyárral szemben.

Épület- és műlakatosok:

Dalinyák Mihály, Obilityeva (Zápolya) u. 1.
Engel Adám, Pariska u. Postával szemben.
Fichtel József, Gimnazijzka u. 12.
Leclerer és Hirsch, Zsitni trg 8. Telef. 302.
Schubert József F., Kralja Petra trg 629.

Épületfakereskedők:

Kurländer Antal, Brig. Risztitya u. 1. Telef. 35, 53, 89; éjjel 123.
Premetno d. d. Zsitni trg. Telef. 72.

Faarú cikkek kereskedése:

Feigl Károly, Zsitni trg (Gabona-ter).

Fasztergályos:

Homa Kálmán, Knez Pavlova u. 7. Zsidó templommal szemben.

Fehérműi különlegességi üzlet: Wehner György, Alexandrova (Fő) utca.

Cipő- és eszmatkakereskedők:

Berkessel István, Lessingova u. 110.

Cipő- és eszmatkakereskedők:

Herzfeld Vilmos, azelőtt "Turul"-cipőraktár, Alexandrova u. 27. Telef. 238.
"Bata" Broyljev Pál, Alexandrova u.

Thurn Ferenc, Brig. Risztitya (Aradai) u. 158.
Wilhelm Ferenc, Alexandrova u.

Pötyen György, Alexandrova (Fő) u. Radovanovitya Vrska és Jovanovitya Alexandrova u. Vitoszlav-épület. Telef. 359.
Risztic Gyöke, Alexandrova u. Telef. 95.
Stajelschmidt János, Alexandrova u. uca.
Terzin Zsitvoin és Fiai, Alexandrova u. Telef. 211.
Terzin Zs. Zsitvko, Alexandrova u. Telef. 218.
Trebtsch József, Vojvode Mesitya u. Telef. 144.
Trebtsch Lavoslav, Alexandrova (Fő) u.
Wach Mihály, Zsitni trg (Buzatep) Zimmer Károly, Pupinova (Alkotmány) u. 1.

Butoriparvállalat:
Meleghy A. Pál, Karagyerővgy
 trg. (Vásártér.)

Butorkereskedések:
Benzeze Antal és Fia,
 (Gazdasági Részvénytársaság) Butor-
 osztálya, Fő-u. Telef. 178.

(Főfelfelkészítők):
Mayer Ferenc, Kráľia Petra trg. 629.

Cipészek:

Avender András, Vojvode Putnika
 (Alkotmány) u. 19.
Beil Fülöp, Brig. Riszitya (Ar-
 dáci) u. 4.
Czahn Márton, Geleova (Német)
 u. 5.
Perenczy János, Alexandrova u. 10.
Frank Manó, Nemanjina u. 2.
Lutsch Jakab, Brig. Riszitya
 (Aradáci) u. 10.
Kelmen Testvérek (cipőkereskedők
 is), Kráľia Petra trg.
Kónya Ferenc, Milicsina (Bakics)
 u. 2703.
Patai János, Lesingova (Kossuth-
 u. III).
Steigerwald Ferenc, Kihizsi u.
Sprune Jakab, Lenauova (Lohau)
 u. 23.
Tok Lajos, Aranyeva u. 1.
Thurn Ferenc, Brig. Riszitya
 (Aradáci) u. 158.
Wilhelm Ferenc, Alexandrova u.

Cipő- és eszernakészítő:
Borkessel István, Lessingova u. 110.

Cipőkereskedés:
Herzfeld Vilmos, ezelőtt „Thurn-
 cipőraktár, Alexandrova u. 27.
 Telef. 288.
 „Bata” Bihovlyev Fülöp, Alexan-
 drova u.

Gözmalmok:
Első Nagybekerői Gözmalom
 Társaság, I. Kúttelek 10. Telef. 71.
Heller-malmom R.-T. Iroda:
 Karagyerővgy trg. 792. Telef. 271.
Domovinska Industrija Milina d. d.
 Haza-Malom R.-T. Bégaparti ál-
 lomás, Telef. 155, 375.

Gyapjúfonó- és szövetyár:
Gyapjúipar Részvénytársaság,
 Gúthman-gyártelepen, Telef. 252.
Keller Antal gyapjúfonó, Boo-
 stradska (László) u.

Útkorkaevnyak:
 „Ambrozia” útkorka-, keksz-, koi-
 zeryvnyar u.-t. Telef. 98.
 Czaran cukorka, Zsitni trg. 6.

(Úkrászdák):
Diveky Oskár, Pó-utca 516.
Kováts Endre, Pó-utca, Telef. 264.

Cseledszerző- és díneerüenyökseze:
Pikiny Jakab, Sveloszaeva Mar-
 kovca u. 1. Telef. 248.

Cseremes- és elernittedömester:
Stankov és Kovács, Radityeva (At-
 tila) u. 2.

Divat- és kézműiparukereskedések:
Boskovity Jovan, Alexandrova u.
 (Pó) u. 23.
Csucs János, Alexandrova u. Vá-
 ros-láz épület.
Christian Meisner, Geleova (Né-
 met) u. 55.
Freund Samu és Fiai, Alexandrova
 u. 25.
Fischer és Lutsch, Alexandrova u.
 4. Telef. 74.
Potven György, Alexandrova (Pó) u.
Radovanovity Vrska és Jovanovity
 Alexandrova u. Város-láz-épület.
 Telef. 339.
Riszité Gyöka, Alexandrova u.
 Telef. 95.
Staelelschmidt János, Alexandrova
 utca.
Terzin Zsitvoin és Fiai, Alexandrova
 u. Telef. 211.
Terzin Zs. Zsitvko, Alexandrova u.
 Telef. 218.
Trebitsch József, Vojvode Misitya
 u. Telef. 144.
Trebitsch Lavoslav, Alexandrova
 (Pó) u.
Wach Mihály, Zsitni trg. (Buzatej)
Zimmer Károly, Puppinova (Alkot-
 mány) u. 1.

Strojin Milivoj, Silerova (Honvéd)
 u. sarka.
Weiterschhan János, Révay u. 14.

Gabonakereskedők:
Bogdanovics Milan, Zsitni trg. 6.
 Telef. 365.
Fenyves Izsó (váltóüzlet) Zsitni
 trg. 8. Telef. 174.
Kállai Jenő, Zsitni trg. 8. Telef.
 129, 192.
Kerpner Lajos, Wilson trg. Telef.
 189.
Koulós és Szekely, Alexandrova u.
 525. Telef. 991, 992.

Pérváltóüzlet:
Fenyves Izsó, Zsitni trg. 8. Tel. 174.
Kadlsburger L., Alexandrova (Fó)
 u. 31. Telef. 109.

Pipere- és illatszerkereskedés:
Grünberger Manó, Alexandrova
 (Fó) u.

Rövidáru-kereskedések:
Bukovác János, Korona-szálló

Útkorkaevnyak:
 „Ambrozia” útkorka-, keksz-, koi-
 zeryvnyar u.-t. Telef. 98.
 Czaran cukorka, Zsitni trg. 6.

(Úkrászdák):
Diveky Oskár, Pó-utca 516.
Kováts Endre, Pó-utca, Telef. 264.

Cseledszerző- és díneerüenyökseze:
Pikiny Jakab, Sveloszaeva Mar-
 kovca u. 1. Telef. 248.

Cseremes- és elernittedömester:
Stankov és Kovács, Radityeva (At-
 tila) u. 2.

Divat- és kézműiparukereskedések:
Boskovity Jovan, Alexandrova u.
 (Pó) u. 23.
Csucs János, Alexandrova u. Vá-
 ros-láz épület.
Christian Meisner, Geleova (Né-
 met) u. 55.
Freund Samu és Fiai, Alexandrova
 u. 25.
Fischer és Lutsch, Alexandrova u.
 4. Telef. 74.
Potven György, Alexandrova (Pó) u.
Radovanovity Vrska és Jovanovity
 Alexandrova u. Város-láz-épület.
 Telef. 339.
Riszité Gyöka, Alexandrova u.
 Telef. 95.
Staelelschmidt János, Alexandrova
 utca.
Terzin Zsitvoin és Fiai, Alexandrova
 u. Telef. 211.
Terzin Zs. Zsitvko, Alexandrova u.
 Telef. 218.
Trebitsch József, Vojvode Misitya
 u. Telef. 144.
Trebitsch Lavoslav, Alexandrova
 (Pó) u.
Wach Mihály, Zsitni trg. (Buzatej)
Zimmer Károly, Puppinova (Alkot-
 mány) u. 1.

Plesity Nikola, Szvetoszaevska u. 9.
Marianne Welner „Wiener Damen
 Salon”, Car Dusanova (Váraljai)
 u. 4.
Subony Mariska, Etyesova (Ma-
 gyar) u. 33.

Olaj, vegyszer, kémikai cikkek
 raktára:
Keller Ferenc, Alexandrova u. 525.
 I. em. Telef. 222.

Optikus és kótszerész:

Róth Keresztely, vendéglője a
 „Fehér-hajóhoz”, Puppinova (Ar-
 pád) u. 15.
Grosz Márton vendéglője, Zsitni
 trg. 3.
Hollós József vendéglője, Petro-
 eradszka (Melencei) u. 64a.
Kovács János K. aszli n-ó-vendéglő,
 Kalvinszka u. 3. Telef. 54.
Krieger Matyas „Zöldfa”-vendéglő,
 Melencei u. 29.
Rohsz János és Ika, Kalvinszka
 u. 2814.

Schehring Gusztáv, Vinograd-
 vendéglő, Olajgyár mellett.
Szabó Pál vendéglője, Geleova (Né-
 met) u. 135.
Zekán Dusan, Obala Pr. Jelena u.
 (Gizella-part) 7.

Zománcedény- és vegyeskereskedés:
Kohn Flóra, Veresmaritova (Ur)
 u. 19.

Plesity Nikola, Szvetoszaevska u. 9.
Marianne Welner „Wiener Damen
 Salon”, Car Dusanova (Váraljai)
 u. 4.
Subony Mariska, Etyesova (Ma-
 gyar) u. 33.

Olaj, vegyszer, kémikai cikkek
 raktára:
Keller Ferenc, Alexandrova u. 525.
 I. em. Telef. 222.

Optikus és kótszerész:

Plesity Nikola, Szvetoszaevska u. 9.
Marianne Welner „Wiener Damen
 Salon”, Car Dusanova (Váraljai)
 u. 4.
Subony Mariska, Etyesova (Ma-
 gyar) u. 33.

Olaj, vegyszer, kémikai cikkek
 raktára:
Keller Ferenc, Alexandrova u. 525.
 I. em. Telef. 222.

Optikus és kótszerész:

Plestity Nikola, Szvetosavszka u. 9.
Marianne Welner „Wiener Dameu Salon”, Car Dusanova (Váraljai) u. 4.
Subony Mariska, Etvosova (Magyar) u. 33.

Olaj, vegyszer, kémikai cikkek raktára:

Keller Ferenc, Alexandrova u. 525. I. em. Telef. 222.

Optikus és kötszerész:

Eckfeld A., Alexandrova (Fő) u.

Orthoped cipészek:

Laub Péter, Beogradska u. 17.
Schwarz János, Brig. Riszitija (Aradaci) u. 295.

Órás- és ékszerész:

Biebel Hermann, Korona-u. 2.
Goldberg Mihály (régiségkereskedő is), Alexandrova u.
Grünfeld Armin, (varrogépkereskedő is), Vojv. Misitya u.
Schwab Albert, Alexandrova (Fő) u. 30.
Vantsik Aladár, Alexandrova (Fő) u. 30.

Patkányirtó és baromfivész elleni szerek:

Torontali Agrárbank R.-T. Patkanin osztálya.

Pékek és sütőmesterek:

Andrasko Bozsó, Beogradska u. 2.
Balazs Rezsó, Petrogradska (Melencei) u. 58.
Fiedler János, Brigadira Riszitija (Aradaci) u. 4.
Nasztity Triva, Svetosavszka u. 1.
Riszitity Szava, Zsitni trg (Gabonakereskedő) u. 3.
Szűszner Lajos, Pasityeva (Tomaso-váci) u. 10.

Pékváltóüzlet:

Fenyves Izsó, Zsitni trg 8. Tel. 174.
Kadalsburger J., Alexandrova (Fő) u. 31. Telef. 109.

Pipere- és illatszerkereskedés:

Grünberger Manó, Alexandrova (Fő) u.

Rövidáru-kereskedések:

Bukovác János, Korona-szálló mellett.
Beno Testvérek, Alexandrova (Hunyady) u.
Égő I. és Tsa, Zsitni trg (Buza-ter) 8.
Grünit és Tsa, Vojvode Misitya u. 1.
Mayer János, Pupinova (Alkotmány) u. 1.
Molnar Lajos, Alexandrova (Fő) u.
Nagybecskereki Népbank R.-T. rövidáru osztálya, Kimizsy u. 1. Telef. 313.

Seprű- és kefégyár:

Kozlovatski G. Gyura és Tsa, Arpad u. Rózsa-udvar. Telef. 257.
Teichner Ernő kefékötő, Vojvode Misitya u. 1.

S. H. S. lőporegyedárúsítás, vadász-fegyvereladás:

Sauder M. József, Obala Pr. Jelena u. (Gizella-párt) 4.

Sörfőzde:

Duneyerszki Lázár sörfőzde, Telef. 77. Alap. 1850.

Sörnagykereskedő:

Hiller, Steinitzer és Társai, Brig. Riszitija (Aradaci) u. Telef. 58.

Strojin Mihály, Silerova (Houvéd) u. sarka.

Weiterschan János, Révay u. 14.

Gabonakereskedők:

Bogdanović Milán, Zsitni trg 6. Telef. 365.
Fenyves Izsó (váltóüzlet) Zsitni trg 8. Telef. 174.
Kállai Jenő, Zsitni trg. 8. Telef. 129. 192.
Kerpner Lajos, Wilson trg. Telef. 189.
Komlós és Székely, Alexandrova u. 525. Telef. 221. 222.
Kriszhaber és Schlesinger, Vojvode Misitya u. 6. Telef. 55.
Strasser és König, Telef. 30. 155.
Torontali Agrárbank R.-T. gabonaosztálya, Alexandrova u. 665. Telef. 320. 336.
Osijekai „Union”-malom kirendelt-sége, Telef. 343. 166.

Gabonaberaktározás és kezelés:

Országos Raktárházak R.-T. Béga-párti állomás mellett. Tel. 61. 133.

Géps-, autós- és motorjavító műhelyek:

Csókás Antal, Knez Miletina (Nicky) u. 4.
Krausz Gyula, vas- és fémöntőde, Gundulityeva (Toldy F.) u. Telef. 329.
Petrás László, Brig. Riszitija (Aradaci) u. 2218.

Gépgyár, vas- és fémöntőde:

Torontali Mezőgazdasági Gépipar R.-T. Miletityeva (Temesvári) u. Telef. 51.

Gépkereskedések:

Braun Marcel, Fő u. Telef. 106.
Eckstein Vilmos, Zsitni trg 8. Telef. 70.
Torontali Agrárbank Géposztálya, Alexandrova (Fő) u.

Gőzmalmok:

Első Nagybecskereki Gőzmalom Társaság, I. Külttelek 10. Telef. 71.
Heller-malmal R.-T. Iroda: Karagyorgyev trg 792. Telef. 271.
Domovinska Industrija Milna d. d. Hazai-Malom R.-T. Begaparti állomás. Telef. 155. 375.

Gyapjufonó- és szövetyvár:

Gyapjuipar Részvénytársaság, Guttmann-gyártelepen. Telef. 252.
Keller Antal gyapjufonó, Beogradska (Ecskai) u. 15.

Gyógynövény átvevő cégek:

Gyógynövény R.-T., Vojvode Bojovitya (Vörösmarty) u. Telef. 344.
G. Hoffmann & Co., Alexandrova (Fő) u. 13. Telef. 246.

Gyógyszertárak:

Czikajló László, Alexandrova (Fő) u.
Kollarich Gábor, Petrogradska (Melencei) u. 2. Telef. 299.
Moljac Mihály, Alexandrova (Fő) u. 1.
Nikoljic Emil, Zsitni trg. Telef. 161.
Szegóné Halmos Ilona, Alexandrova u. Telef. 283.
Vági Sándor, Szerb templom u. sarka. Telef. 173.

Hajmunkák, borhely- és fodrász-termékek:

Despotov Sándor, Knez Miletina (Nicky) u. 2.
Germán János, Brig. Riszitija (Aradaci) u. 19.
Mayer István, Pariska (Megyeház) u.
Mitucin Gyoka, Wilson trg 1.
Weiterschan Péter, Petrogradska (Melencei) u. 390.

Hajózási vállalat:

Vértés Armin és Tsa uszályfuvarozása Ing. és külföldi vizeken. Telef. 24.

Hátók és halászlai cikkek:

Mechanikai Hálógyár, Beogradaska (Écskai) n. 10. Telef. 317.

Hanszerkészítő és hanszerüzlet:

Lenhardt Antal, Alexandrova (F6) n. 44.

Harisnya, szatya, női kötött-kabátgyártás:

Első Torontái Gyapjufonó- és Hártyakötőgyár R.-T., Baktes n. Telef. 36.

Procentnyivonitshely:

Lederer és Hirsch, Zsitni trg. 8. Telef. 302.

Kalauz- és sapkagyártás:

Sindelas Béla, Alexandrova (F6) n. 511.

Katonai egyenruha- és férfiszabó:

Szabák Mihály, Somogyi n. 19.

Kádármester:

Vilay Testvérek, Beogradaska (Écskai) n. 12.

Kávéházak:

„Beograd”-kávéház, étterem és mozgó.

„Club”-kávéház, Gimnazijaska n. Telef. 279.

„Feher-lajló” Wilson trg. 2.

Kereskedelmi- és áruügynökségek:

Beck Gábor, Géza, Obala Pr. Jelena n. (Gizella-part) Zárdával szemben.

Reinitz Béla, Knez Pavlova (Kizszi) n. 8. Telef. 75.

Klein Izidor, Gimnazijaska n. 12. Telef. 79.

Kereskedelmi kertész:

Praschak Testvérek, Alexandrova (F6) n.

Kocsifenyező, nyerges:

Amend Ferenc, Hajnoya (Szent-György) n. 261.

Zimmera Károly, Geloova (Német) n. 149/21.

Waldner János, Szlovencaska (Nádor) n. 10.

Kocsigyártók:

Behring György parkolómeester, kocsis és bogármester.

Mraz Ferenc, Car Dusanova (Vár-aljai) n. 1.

Kosárfonó:

Annan Béla és Fia, Petrogradaska (Melencei) n. 53.

Kovács:

Glaser Mihály, Brig. Riszhtiva (Aradai) n. 160/24.

Kőfaragó- és sírközületek:

Fischl Jakab és Tszai, Szevdoszavka n. Telef. 144.

Tanner Alajos és Fiai, Szevdoszavka n. 63a/24.

Könyvesmesterek:

Rajkó József, Petrogradaska (Melencei) n. 19.

Schmidt Mihály, Zrnai Jovina (Mária Terézia) n. 12.

Könyv-, zenemű-, írószerszám- és papírkereskedések:

Almásy Elek, Alexandrova (F6) n.

Felmann A. angharinas, Puplova (Arpad) n. 7.

Margold Iród, Alexandrova (F6) n.

Könyvkötők:

Ambózy István, Alexandrova (F6) n. (Benóndvár).

Schneider Lajos, Pariska (Meze-ház) n. 2.

Kötélgyártók:

Özy, Beyer Ferencé, Geloova (Német) n. 132.

Kiraly Antal, Milettyeva (Temesvári) n. 2731.

Tóth József, Petrovics n. 14.

Kötél-, háló- és zsinegkereskedés:

Konkoly Róza I., Voljode Misitya (József főherceg) n. 5.

Lisztkereskedés:

Gilliam Mátyas, Alexandrova (F6) n.

Schössler József, Zsitni trg. 4.

Mészárosok és hentesek:

Benes Mihály, Brig. Riszhtiva (Aradai) n. 12.

Bünerle és Kartya, Krailja Petra trg.

Glazg József, Brig. Riszhtiva (Aradai) n. 266/4.

Heckler Mihály, Lesingova (Kossuth) n. 113.

Klementis Ferenc, pénzügyi palota, Radoszavlevity Nika, Dostjetov n. Nagyhid mellett.

Leonold József, Niczky n.

Portscheller János, Petrogradaska (Melencei) n. 46.

Portscheller Ferenc, Kalvinszka (Rákóczi) n. 16.

Schneelacher Lajos, Petrogradaska (Melencei) n. 418. Telef.: üzlet 331, lakás 148.

Scheinberger Manó, Megeyház n. Terzin Péter, Alexandrova (F6) n.

Mészkereskedés:

Elek Eckstein József, Megeyház n. 1.

Miléstő és veeytiszttó:

Pierre János, üzlet Pénzügyi palota, gyár Milettyeva (Temesvári) n. 31.

Műköszörüs:

Bonyhády Kálmán, Zsitni trg (Buza-tér).

Molnár János, Nicky n. 1.

Naplapok, hetilapok:

Torontái politikai napilap, Obilteva (Zapolya) n. 1. Telef. 21.

Neue Zeit politikai napilap, Obilteva (Zapolya) n. 1. Telef. 17.

Banitski Ghasnik polft. napilap, Alexandrova n. Tel. 154.

Futár heti lap, Jidortuság, Alexandrova (F6) n. 27. Telef. 32.

Norinbergi és rövidáru nagykereskedések:

Balázs Andor, Alexandrova (F6) n. 13.

Weisz Hermann, Alexandrova (F6) n. Alap. 1846.

Növényi olajok gyártása és exportálom:

Nagybeeskereki Tengerfelolajozó és Olajgyár R.-T. Telef. 203, 226.

Női kalandivaterem:

Aszlányi Julia, Nemanina (Jenő herceg) n. 7.

Kartyné Tolvay Laura, Alexandrova (F6) n.

Mekovye Zorka, Gimnazijaska n. 6.

Női-szabók:

Johannek Anna, Knez Miletina (Nicky) n. 6.

Milkó Vilmos és Fiai gőzfűrészes és gőzmalma TURSZKI BECSEJ.

A Milkó Vilmos és Fiai cég gőzfűrésze és gőzmalma egyike az ország legrégebb vállalkozásainak. 1870-ben alapították és rövid idő alatt egyike lett legszámottevőbb ilyenmű vállalkozásainknak. Gőzmalma, melynek öröképessége három vagon, jórészt csak a környék ellátására dolgozik, de gőzfűrészenek termékeit, mely négy gattert foglalkoztat, messze földre elhordják.

A cég épületfa szempontjából mindig a legelsőrangú máramarosi és erdélyi lucfenyőt dolgozta föl gőzfűrészeiben. 1918 óta a különböző utóállamok kiviteli tilalmat vetettek ki erre a cikkre, úgy, hogy a kitűnő minőségű máramarosi lucfenyőt eddig nem lehetett Jugoszláviába hozni. A Milkó Vilmos és Fiai cégnek sikerült a cseh kincstártól nagyobb mennyiségű lucfenyőre kiviteli engedélyt szereznie, úgy, hogy most rövidesen — valószínűleg már ez év nyarán — a Milkó-cég ismét a régi, jó minőségű máramarosi és erdélyi épületfát fogja

feldolgozni. És ezzel a ténnyel az épületfa kereskedelem terén nagy hiányt pótol a cég, mert ilyen finom épületfa a királyság területén nincs és már a békeidőben is a Milkó Vilmos és Fiai cég látta el áruval a beogradi piacot is.

A cégnek a Vajdaság területén több gyára és vállalkozása van, melyek közül azonban a turszki-becsei a legnagyobb. A gőzmalom és gőzfűrészes hat holdnyi területen fekszik, a legújabb és legmodernebb gépekkel van felszerelve. Amihez részben az is hozzájárult, hogy a telepen 1917 decemberében tűz támadt és úgy a malom egy része mint a gőzfűrészes teljesen elhamvadt. A cég óriási áldozatokkal azonnal neki látott az építkezésnek és újra felépítette, megnagyobbította, modernizálta vállalkozását, mely ma itt szezónban 80—100 embert foglalkoztat és messze földön egyike a legmegbízhatóbb és legmunkaképesebb ilyenmű vállalkozásoknak.

Bánati Gőztéglagyár R.-t. Turszki Becsej.

A Bánati Gőztéglagyár Részvénytársaságot 1896-ban alapította dr. Pavlovics Lyubomir volt országgyűlési képviselő a Tisza átvágása folytán nyert óriási mennyiségű nyersanyag feldolgozására. A Tisza átvágásánál ugyanis vagy két emeletnyi magas és négy kilométer hosszú óriási agyagtömeg került felszínre, melynek kiaknázására alakult a Bánati Gőztéglagyár. Pavlovics Lyubomir dr. 1909-ben eladta a telepet Breitkopf Kálmán és társainak és ezektől vették át 1918-ban részvénytársasági alapon Weinhardt József, Kleits Ferenc, Wagner Mihály és Martin József.

A téglagyár ma egyike legjobban vezetett vállalkozásainknak. Két Hoffmann-féle kemencével dolgozik és kétszáz munkásnak ad kenyeret. Termelési képessége tíz millió téglá. A gyár specialitása a hornyolt szalagcserep előállítás. A gyárnak 22 kilométer saját iparvágánya van, amely a Tisza-parthoz vezet, úgy hogy a hajók megrakodása közvetlenül bent a Tiszában történhetik. A gyárnak egy 150 HP gőzgépe, 2 téglaprése van 60 ezer darab teljesítő képességgel. Azonkívül még két szalagcserepre és egy tetőgerincepre is van.

A legutóbbi időben nevezetes leletre tettek szert a gyár telepén. A véletlen folytán a gyár vezetősége dus réteg márgára (strizli) bukkant, amely budai föld néven kerül forgalomba és a szobafestő iparban nélkülözhetetlen. Eddig a strizlit csak Budáról lehetett hozni, a turszki-becsei telep feltárásával ebből a fontos ipari nyersanyagból most már nemcsak az ország szükségletét láthatjuk el, de talán még exportra is termelhetünk.

Találtak egy dus réteg porcellánföldet és keramitot is, amelyet megfelelő gépekkel szintén fel fognak dolgozni. A Bánati Gőztéglagyár Részvénytársaságnál megvan tehát minden kellék ahhoz, hogy fontos ipari teleppé nőjje ki magát és virágzó jóléte teremtse Törökbecsén és környékén.

Bánsági Malom- ipar R.-T. Vršac.

Vršac egyik legtekintélyesebb malomalapítása, amelyet 1914-ben alapítottak egy millió 200 ezer korona alaptőkével. A vršaci malom központja egy nagy malomvállalkozásnak, amelynek többi telepe Oraviczán és Boksánban vannak. A vršaci malom teljesítőképesége nyolc, az oravicaié öt és a boksánié három vagon. A munkások száma a három telepen meghaladja a háromszázat.

A Bánsági Malomipar Rt. legújabb és legéletrevalóbb alapításai közé tartozik a gyár gépgyár, vas- és fémöntőde osztálya. Két éve ugyanis, hogy a gyár vezetősége a nagy keresletnek eleget teendő, egy gépgyárat, vas- és fémöntődét rendezett be.

A gépgyár a legmodernebb gépekkel felszerelten, szakszerű vezetés mellett, mindennemű gépek előállításával, megkonstruálásával foglalkozik. Főszakmája és

specialitása különösen a mezőgazdasági gépek készítése. A legegyszerűbb géprész elkészítésétől a legkomplicáltabb gépig mindent el tud készíteni a Bánsági Malomipar Rt. gépgyára. Az új gépek előállításán kívül foglalkozik még a gépgyár gépek javításával és felszerelésével is. A gyár vas- és fémöntődjében pedig minden ebbe a szakmába vágó munkát elkészítenek modell vagy akár rajz után is.

A Bánsági Malomipar Részvénytársaságnak ez a vállalkozása régen érzett hiányt pótol nemcsak Vršac környékén, de az egész Bánság területén, ahol alig egy két ilyenmű vállalkozás működik. Minthogy a Bánság elsőrangú mezőgazdasági terület és minthogy az ország mezőgazdasági gépekben még erős importra szorul, kívánatos volna, hogy a Bánsági Malom gépgyári osztálya minél intenzívebb munkát fejthessen ki.

Zoffmann Sándor sörgyára Vršac.

Az ország egyik legrégebb sörgyára a Zoffmann Sándor vršaci sörgyára, amely minden ilyen vállalkozásnak bizvást mintául szolgálhatna. A cégnek azonban nemcsak sörgyára van, hanem nagy kiterjedésű borkereskedése és pálinkafőzdéje is.

A Zoffmann-sörgyárat 1859-ben alapította Zoffmann János. A nagy szakértelemmel és kitűnő kereskedelmi megértéssel vezetett vállalkozás rövidesen fellendült és a mai hatalmas méreteket öltötte. A Zoffmann-sörgyár ma 36 munkást foglalkoztat és évi termelőképesége 45 ezer hektoliter. A jó hírnévre szert tett Zoffmann-féle vršaci sör hordókban és palackozva kerül forgalomba. A palackozás munkáját is maga a gyár eszközli. A sörgyárral kapcsolatban saját jéggyárat is létesített a cég, amelynek napi teljesítőképesége 100 mázsa.

Borkereskedés. A Zoffmann Sándor cégnek kiterjedt híres borkereskedése is van. A cég mintapincéje egész látványosságot képez. Egész utcasorok hosszú-hosszú sor hatalmas hordókból, amelyekben mind vršaci kommerszborok vannak elraktározva. Egy külön utcasor öles nagyságu üveggel bélelt cementhordókból. Majd a finom fajborok osztálya. Ezeket a cég palackozva hozza forgalomba. A cégnek közel nyolcvan holdnyi saját szőlőjében kizárólag fajszőlő van az üzlet ellátására. A borkereskedés állandóan nyolc embert foglalkoztat.

Pálinkafőzde. A Zoffmann-cégnek hatalmas pálinkafőzdéje is van, amelyben főként a törkölyt dolgozzák föl. A pálinkafőzde gőzüzemre és kiskazánra van berendezve és jelenleg 30 embert foglalkoztat. A cég foglalkozott eddig likörgyártással is. Ez a gyártási ága azonban pillanatnyilag szünetel.

Pannonia Gőzmalom Rt. Zsombolya.

A Zsombolyai Pannonia Gőzmalom Rt. zsombolyai és környékbeli részvényesek alapították 1894-ben. A malom részvény-tőkéje 300 ezer korona, tartalékalapjai félmillió koronánál is többre rugnak. A Pannonia magasjárata malom, amelynek termelőképesége három vagon és állandóan harminc munkást foglalkoztat. A malom terményeit tisztára sváb községekből szerzi be, amelyekről tudott dolog, hogy tiszta, egészséges buzájuk van. A malom lisztje ez okból tehát messze földön — mint zsombolyai márka — a legjobb hirnévnek örvend. A háború folyamán a malom berendezését az Ame és Giesecke braunschweigi cég teljesen átalakította. Ma a malom berendezése ez oknál fogva a legmodernebb, ami a malomipar terén létezik.

A Pannonia malom négy holdnyi területen fekszik. Az örlésen kívül a malom még termények nagybani vételével és eladásával is foglalkozik.

Megérkeztek

és nagy választékban kaphatók

bécsi sapkák

60 koronától kezdve.

Azonkívül mindenfajta finom gyermek-, úri férfikalapok és szalmakalapok minden választékban 688

Sindelás Béla

kalapüzletében

Alekszandrova (Hunyadi) u. 516.

Treuer autótaxi

bármikor a közönség rendelkezésére áll helyben és vidékre.

Telefon 54.

611

Arany- és ezüstárak, órák és ébresztők, kerékpárok, varró- és kötőgépek, ugyszintén mindenféle hozzátartozó gépalkatrészek a legolcsóbb napiáron kaphatók. Továbbá mindenmü e szakmába vágó javításokat a legolcsóbban eszközöl

SPIRA HERMAN

VELIKI BECSKEREK
ALEXANDROVA (FŐ) UTCA

Banka i mjenjačnica L. KOHN I DRUG, ZAGREB.

Telefon: 23-88.

Preradovičeva ul. 2.

Sürgöncim: Kohnbanka.

Eszközöl

minden tőzsdemegbizást a legkulánssabban.

Elad és vesz

valutákat és értékpapírokat.

Betéteket

folyószámlán a legkedvezőbben kamatoztat.

Permetező gépét már most küldheti **Petráss László gépműhelyébe** Brigadira Riszfitya (Aradói) u. 2218. (Közvetlen a Steinitzer-cég mellett.) : Mérsékelt árért kitünő jó munkát kap. : Tartalékrészek raktáron : Villamos szerelések és javítások, vízvezeték és fürdőberendezések. Eladó raktárról: 3-4-5 köbméteres viktartány, 40 HP. Dieselmotor, vasállványos körfűrés, körforgó szivattyu, tűzifecskenő, villamozógépek, Volt-és Ampermérők, kapcsolótáblák, áramgerjesztők, 2 HP. elektrómotor, acélsodronykötél, 5 HP. stabilgőzgépz kazánal. 675

1500 korona

egy öl,

8150 korona

10.000 kg
egészséges száraz
bükhasábtüzifa

10.000 kg
száraz villázott
bük fa szén

26000 korona

10.000 kilogramm
fehér, fával égetett mész

18000 korona

Minden mennyiséget azonnal szállít **Kurländer Imre cég Vel. Becskerek** Telefon 35, 53, 89.

Удружење Општинских Бележника Торонталеко-Тампичке жупаније

одржаће

ванредну скупштину

у великој жупанијској дворани у Вел. Бечкерек у 10 сахата пре подне 9-ог априла 1921. год. Пре скупштине истога дана и на истом месту у 9 сахата одржаће одбор седницу.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Предлог о уређењу дневних допатака, плаће и путнога трошка.
2. Предлог о уређењу пута и начина постављања помоћног особља.
3. Евентуални предлози.

Позивајући општинске бележнике и чланове удружења и одбора обраћамо им пажњу на то, да ће се на скупштини расправљати о важним њиховим интересима, те је потребно, да присуствују у што већем броју.

Уједно позивамо чланове удружења, да доспеду чланарину или поштом до скупштине, или на дан скупштине лично у руку благајнику удружења Матији Бодо-у општ. бележнику у Мађ. Итебеју плаће.

Вел. Бечкерек, 2. априла 1921.

Председништво.

Torontál-Temesmezeje községi és körjegyzők egyesülete

rendkívüli közgyűlését

Veliki Beeskereken a vármegye-háza nagytermében 1921. évi április hó 9-ik napján délelőtt 10 órakor, ezt megelőzőleg ugyanaznap d. e. 9 órakor ugyanott a választmány fogja ülését megtartani.

Tárgysorozat:

1. Napiregélyek, fizetés és utiköltségek rendezése iránti előterjesztés.
2. Községi segéd- és kezelőszemélyzet alkalmazási módjának megállapítására vonatkozó előterjesztés.
3. Esetleges indítványok.

Miután a községi jegyzők és egyéb alkalmazottak fontos érdekeiről van szó, felkértnék a községi jegyzők és egyleti tagok, hogy a közgyűlésen saját érdekeikben minél nagyobb számban megjelenjenek szíveskedjenek.

Egyben felkértnék az egyleti tagok, hogy az esedékes tagdíjakat Bodó Mátyás magyaríttebeli közs. jegyző, mint az egylet pénztárnoka címére vagy posta útján küldjék el, vagy a közgyűlés napján beérkezve fizessék le.

Veliki Beeskerek, 1921. ápril. hó 2.

Egyleti elnökség.

Eladó birtokok:

A szenttamási határban 57 ker. lánca elsőrendű birtok lánconként 40.000 kor. Zomborban 80 holdas uribirtok a város mellett. Baranyában 52-500 holdig és egy 1400 holdas s több bérlet. Somogyban síófok--kaposvári vonalon 480 m. holdas kastély, gazdasági épületek teljes felszereléssel 10 millió m. kor. Zemplénben 4632 m. hold parcellánként a 16000 kor. Turkevén 65 m. hold a 8500. Ócsán 25 m. hold, 10 hold szőlő felszerelésekkel 1.200.000. Budapesttől 27 kméterre 252 m. hold 1.740.000. Ceglédberczel Cserőn 65 h. Lajosmizsei vonalon 100 m. hold szőlő, kastély, gazdasági felszerelésekkel 10 millió. Czeglédén 30 és 34 holdas, holdanként 13000 K. Fehérmegyében 1630 m. hold, 14 szobás kastély parkkal, összes gazdasági felszerelésekkel 53 millió m. kor. Hevesmegyében 200 m. hold élő, és holt felszereléssel 6 millió. Kalocsán 26 m. hold, városban modern urilak 1 millió. Somogyban 245 m. hold, ebből 127 m. h. erdő 4 millió. Suboticán 86 lánca a 36000 j. kor.

Limék Pal

ingatlanforgalmi vállalata. Mahidjes (Kishegyes).

Schicht-szappan

Védjegy „Hirsch“

Minden mennyiségben

498

Nagybeeskereki Népbank R.-t.

Fűszerosztály

Pariska (Megyeház) u. 806/2. Telefon 63.

Fűszerüzlet berendezés

jutányos áron eladó.

707

Megtekinthető Tomaseváczi u. 8. sz. az üzletben.

Eladó két ház

egy tető alatt 220 négyszögöles telken, utcasarkon a Vásártéren, az egyik két nagy és két kis szobával, üzlet vagy műhelynek alkalmas, a másik egy utcai szoba és konyha és 3 udvari szobával. Az udvarban kut is van. Az épületbe azonnal beköltözhető.

734

Bővebbet Piking ügynöknél.

Elsőrendű száraz **bükkhasáb tűzifa**

ölenként 1550 K, vagontételekben 8100 K 10.000 kg-ként

Pécsi daraszén, prima darabos mész.

portlandcement, kovácsszén kapható

Kemény Árpád és Társa

cégnél Vel. Beeskerek, Bégavégsor (Kreselics-telep.) . Telefon 187.

Elsőrendű száraz, pormentes darabos

faszén

kicsinyben és vagontételekben jutányos áron kapható

GERGELY SAMU fa- és szénkereskedőnél

Vel. Beeskerek, Veresmartiova (Uri) u. 18. Telefon 309.

„AMBRÓZIA“

Cukorka-, Keksz- és Konzervárugyár R.-T.

Ezelőtt: Első Nagybeeskereki Csokoládé és Cukorkagyár, Holländer J. K.

VELIKI BEESKEREK.

TELEFON 98 SZÁM.

Gyártmányai:

Superior nyári árukban:

Csillapító,

Úditó,

Ribiske,

Málnagömb,

Erőpasztilla,

Kristálykő.

Kristálydropsz,

Citromvagdacs stb.

Merkantill árukban:

Habszelet,

Halacska,

Csillag,

Lililup,

Rózsacsucs,

Földieper,

Menthe,

Ibolyadropsz stb.

Dragée árukban:

Bab,

Borsó,

Erőpasztilla,

Körte,

Játékgolyó,

Pistacia,

Ribiske,

Kavics,

Gyümölespasztilla,

Csokoládégolyó,

Kávés,

Likör,

Rumpasztilla,

Ezüstgolyó,

Mogyoró,

Griliás stb. stb.

Genfi-Menthe, Keresztes-Menthe, Erőpasztilla spec. Selyem fourée csok. töltelékkel, Mézcukor töltött, Fourée málna és ovace, Szaloncukorka, Menthol spec. 16. és 30-as, Harlekinrudak, Rungolyó-csokoládé, Francia Nougat, Princessaszelet, kávé-, tej- és gyümöles-karamella stb. stb.

140-es árukban:

Gelee

málna,

narancs,

citrom,

Habgyümöles,

Csokoládésónka,

Cukorgyümöles,

Négercsók,

Négerrudak,

Gummiember,

Indiai golyó, Nápolyi- és Mignon

szelet, Csok. gesztenye, Piskota,

Süteményfélék, Szultánkenyér stb.

Fondant, csokoládé, likör- és griliás-desszertek, „Ambrózia“ csemegé- és csokoládés-rudak. Fehér és sárga Kandiscukor.

Husvétli tojások 300, 600 és 1000-es nagyságban. — 140-es kristálytojás. — Tortalapok.

Gyümölcisz 50%-os cukortartalommal 11 kg vedrekben

Ajánljuk fenti, teljesen száraz, kifogástalan árunkat a legolcsóbb áron. Árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

A „Torontál” 1872. évi április 4-iki számából.

PLEITZ FER. PÁL

KIR. SZAB. KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJA

NAGY-BECSKEREKEN, ur utcza, 276. szám alatt,

ajánlja magát minden e szakmába vágó dolgok kiállítására, mint:

MŰVEK ÉS ALKALMI NYOMTATVANYOKKAL,

tetszés szerinti terjedelemmel minden az országban divó nyelven,

rovatívek-, jegyzőkönyvek-, hirdetések-,

SZERZŐDÉSEK-, KÖRLEVELEK-, ÁRJEGYZÉKEK-, SZÁMLÁK-, VÁLTÓK-,
mutatójegyzékek-, falragaszok-, jelzések-,

GYÁSZLAPOK-,

TÁNCZRENDEK-,

CIM-, LÁTOGATÓ- ÉS MEGHIVÓJEGYEKKEL stb.

Továbbá kaphatók e könyvnyomdában:

KESZ NYOMTATVANYOK,

és pedig:

KÖZSÉGI HIVATALOK és ÜGYVÉDEK SZÁMÁRA.

A róm. kath. plébániák számára:

keresztelési, esketési s halálozási anyakönyvek s anyakönyvi kivonatok valamint gyónó czédulák is.

A gör. kel. plébániák számára:

keresztelési, esketési és halálozási anyakönyvek, valamint anyakönyvi kivonatok és

NÉPSZÁMLÁLÁSI IVEK.

Iparosok és kereskedők számára:

TAN- ÉS MESTERLEVELEK,

gabona- és gypjueladási szerződések, áruszerződések

VÁLTÓK, KÖTELEZVÉNYEK, SZÁMLÁK,

NYUGTÁK, ELLENNYUGTÁK stb.

Továbbá e könyvnyomdában kapható:

A Torontál vármegyei állomási helyek távolságát kimutató jegyzek.

16 iv ára 70 kr.

PLEITZ FER. PÁL

Veliki Becskerek

Obilityeva (Zápolya) utca 1. sz.

Telefonszám 21.

Telefonszám 21.

Könyvnyomda □ Lapkiadás □ Nyomtatvány-
raktár □ Tömöntöde □ Könyvkötészet
Ruggyantabélyegzőgyártás.